

Betænkning

over

- I. forslag til lov om statens tjenestemænd,
- II. forslag til lov om tjenestemandspension,
- III. forslag til lov om tjenestemandslønninger m. m. og klassificering af tjenestemandstillinger i staten, folkeskolen og folkekirken,
- IV. forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen og om ophævelse af lov om lønninger m. m. til folkeskolens lærere. (Tjenestemandsreformen og ændring af reglerne om refusion) og
- V. forslag til lov om folkekirkenes lønningsvæsen m. m.

(Afgivet af lønningsudvalget den 6. juni 1969).

Udvalget har afholdt 25 møder og har herunder haft 3 samråd med lønnings- og pensionsministeren samt haft samråd med undervisningsministeren og kirkeministeren.

Udvalget har modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Akademikernes Samarbejdsudvalg,
Den Alm. Danske Lægeforening,
Amtsforsvalterforeningen,
Amtstuetjenestemændenes organisation,
Arkivbetjente ved Rigsarkivet og Landsarkiverne,
Bibliotekarforeningen for Folkebibliotekerne,
Børne- og ungdomsforsorgens personaleforbund,
CF-Korpsets Mesterforening,
Danmarks Førstelærerforening,
Danmarks Skibsførerforening,
Dansk Farmaceutforening,
Dansk Fængselsforbund,
Dansk Kapelmesterforening,
Dansk Lokomotivmands Forening,
Dansk Musiker Forbund,
Dansk Organist- og Kantorsamfund,
Dansk Socialrådgiverforening,
Danske Skovteknikeres Landsforening,
Den Danske Præsteforening,
3 ekspeditionssekretærer i skattedepartementet,
Foreningen af Embedsmænd i Fyrvæsenet,

Foreningen af Forsvarets Auditorassistentter,
Foreningen af Fængselsinspektører og Vicefængselsinspektører,
Foreningen af Landinspektører ved Matrikelvæsenet i Sønderjylland,
Foreningen af Overlæger ved Statens Seruminstitut,
Foreningen af Skibsinspektører under Statens Skibstilsyn,
Foreningen af Skolepsykologer og Konsulenter for Specialundervisning i Danmark,
Foreningen af Statens Klitplantører,
Foreningen af Statspedeller,
Foreningen af Tjenestemænd ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole m. m.,
Foreningen af Tjenestemænd ved Slotte og Ministerialbygninger,
Foreningen af Tjenestemænd ved Statens Samlinger,
Foreningen for Funktionærer i Fiskerikontrollen, Rednings- og Havundersøgelsesskibene,
Foreningen for Kontorpersonalet ved Politiet og Domstolene,
Foreningen for Personalet i Statsanstalten for Livsforsikring,
Frederiksberg Kommunalforening,
Fælles-Organisationen af Kontraktansatte Officerer til vedvarende tjeneste i Forsvaret,

Fællesrådet for Lærerforeninger ved Statens skoler for Blinde, Døve, Talelidende og Tunghøre,

Fængselsbetjente ansat ved københavnske fængsler,

Grupper af tjenestemænd ansat i Hornsherred,

Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark,

Hr. Einar Hollmann, forretningsfører i HK,

Ingeniør-Sammenslutningen, fhv. amtsfuldmægtig, fru Elna Kjær,

Københavns Magistrat, hospitalsvæsenet, Landpostbudenes Centralforening,

20. kreds Herning,

Maskinmestrenes Forening,

Matrikelteknikerforeningen i København,

Organisationen af Flyvevåbnets Officerer,

Provinspostbudeforeningen og Landpostbudenes Centralforening,

hr. Kjempe Rasmussen, institutionschef for Slotsholmens tekniske forvaltning,

10 skibsførere ved Helsingørsoverfarten,

Småbørnslærerindernes Fraktion,

Statens Skadedyrlaboratorium,

Statsrevisoratet,

Studerterkursernes Lærerforening,

En kreds af statsautoriserede, almindelige sygeplejersker,

Sysselmandsforeningen på Færøerne,

Søværnets Specialofficerers Organisation,

Viceinspektører ansat i Direktoratet for folkeskolen og seminarierne,

Værkmesterforeningen ved Danmarks

Statsfængsler.

Endvidere er modtaget:

En fælles henvendelse fra: Specialgruppens Hovedorganisation (Hæren og Korpsene), Søværnets Specialofficerers

Organisation og Organisationen for

Specialgruppen i Flyvevåbnet.

En fælles henvendelse fra: Rigshospitalets

Sygeplejerskeforening, Foreningen af

Sygeplejersker ved Landshospitalet i

Sønderborg og ved Fødselsanstalten i

Jylland, Foreningen af Sygeplejersker

ved Statshospitalerne og Dansk Syge-

plejeråd,

En fælles henvendelse fra: Forbundet for

offentligt ansatte, Dansk Kommunal-

arbejderforbund, Dansk Kedel- og Ma-

skinpasserforbunds kommunale afde-

ling, Københavns Kommunalforening,

Københavns kommunale Sygeplejerskeforening og Københavns Lærerforening.

Resolution fra 41 præster i Ribe stift og Resolution fra 34 præster i Haderslev stift.

Over de enkelte lovforslag afgiver udvalget følgende indstillinger:

Ad I. forslag til lov om statens tjenestemænd.

Under udvalgets overvejelser om den fremtidige afgrænsning af området for kongelig udnævnelse af tjenestemænd er det blevet fremhævet, at den stedfundne udvikling taler for en væsentlig begrænsning af den kreds af tjenestemænd, som udnævnes af kongen. Dette gælder såvel civile som militære tjenestemænd, og udvalget finder, at der ved ordningen af disse forhold må sigtes imod, at kun slutstillinger, hvis arbejdsopgaver og placering gør det rimeligt, bliver forbundet med kongelig udnævnelse.

Udvalget har konstateret, at der i praksis er forekommet konstitutioner af meget betydelig varighed. Baggrunden herfor har i reglen været, at stillingens indehaver er trådt uden for nummer for at varetage en anden stilling inden for det offentlige eller i internationale organisationer. Ordninger af denne art kan være værdifulde for staten, men udvalget gør opmærksom på, at hensynet til den tjenestemand, som fungerer i stillingen, gør det naturligt at søge varigheden af konstitutionsperioden begrænset. Det er derfor udvalgets opfattelse, at konstitutioner kun i ganske særlige tilfælde bør strække sig ud over ca. 3 år, og der bør gennemføres en ordning, der i sådanne tilfælde sikrer den konstituerede tjenestemand lønanciennitet ved eventuel udnævnelse. Samtidig fremhæver man, at indførelsen af større ansættelsesområder vil gøre det muligt at lade en tjenestemand uden for nummer overføre til en anden passende stilling ved hans tilbagevenden, således at en ny udnævnelse i hans hidtidige stilling kan finde sted.

I forbindelse med bestemmelsen i lovforslagets § 12 finder udvalget det ønskeligt, at der ved fastsættelsen af løn og andre ansættelsesvilkår for personale, der er ansat på tjenestemandslignende vilkår i staten, statsunderstøttede institutioner, koncessionerede virksomheder m. v., hvor vedkom-

mende fagminister fastsætter eller godkender vilkårene, tilvejebringes størst mulig koordinering med ansættelsesvilkårene for tilsvarende personalegrupper i staten, folkeskolen og folkekirken.

Lønnings- og pensionsministeren har i denne forbindelse oplyst, at han agter at søge regeringens tilslutning til, at regeringen henstiller til samtlige ministerier, at der, forinden ansættelsesvilkårene for de omhandlede personalegrupper fastsættes, optages kontakt med lønnings- og pensionsministeriet med henblik på at få dettes bistand til tilvejebringelsen af den omtalte koordinering.

I forbindelse med den i lovforslagets § 7 foreslåede bestemmelse har udvalget forespurgt ministeren, dels hvornår lovforslag om åremålsansættelser kan forventes fremsat, dels hvilke principper et sådant lovforslag kan påregnes at bygge på.

Ministeren har i denne forbindelse oplyst, at det er hans hensigt efter vedtagelsen af tjenestemandsløvsforslaget at rette forespørgsel til samtlige ministerier om, hvilke tjenestemandstillinger der efter ministeriernes skøn ved nybesættelse vil kunne besættes på åremål i overensstemmelse med de af tjenestemandskommissionen angivne hovedsynspunkter. Ministeren vil derefter på grundlag af de modtagne besvarelser udarbejde et forslag, som i henhold til forskrifter om forhandlingspligt skal forhandles med statstjenestemændenes centralorganisationer inden forelæggelsen for folketinget.

Arbejdet med lovforslaget vil blive søgt fremskyndet, og det påregnes, at forslaget kan fremsættes i næste folketingsår.

Ministeren har dernæst udtalt, at lovforslaget vil bygge på de principper, som er gengivet i tjenestemandskommissionens 1. delbetænkning, side 22, samt i bemærkningerne til lovforslagets § 7. Forslaget vil således have til formål at tilføre tjenestemandssystemet øget smidighed gennem anvendelse af midlertidig ansættelse i dertil egnede stillinger, og bestemmelserne vil blive søgt udformet på en måde, der letter adgangen til åremålsansættelse af såvel udefra kommende personer som allerede ansatte tjenestemænd.

Med hensyn til fastsættelsen af åremålets

længde er det ministerens opfattelse, at det kan være hensigtsmæssigt at angive et minimum og et maksimum, således at der åbnes mulighed for at tage konkrete forhold i betragtning ved besættelsen af de enkelte stillinger. Endvidere må det påregnes, at man for at kunne medtage flest mulige stillinger i lovforslaget vil foreslå, at besættelsen kan ske på åremål, således at det ikke fremtræder som en pligt for ansættelsesmyndigheden.

I overensstemmelse med § 35 i forslaget til tjenestemandsløvslov må løn- og andre ansættelsesvilkår for åremålsstillinger fastsættes ved aftale med statstjenestemændenes centralorganisationer, men der vil blive lagt vægt på ved udarbejdelsen af lovforslaget om åremålsansættelse at angive de rammer, herunder pensionsregler, inden for hvilke aftaler kan indgås. Herved skulle der blive mulighed for at knytte sådanne særlige vilkår til åremålsstillinger, at de kan få den fornødne attraktive kraft.

Udvalget har under samråd med lønnings- og pensionsministeren drøftet vilkårene for tjenestemænd, der varetager kommunale ombud. Ministeren har erklæret sig villig til at udsende cirkulære, som på visse punkter træder i stedet for reglerne i finansministeriets cirkulære af 28. november 1946. Der er således givet tilsagn om, at bestemmelsen om, at tjenestefrihed i videst muligt omfang skal skaffes ved tjenestebytning eller tjenesteomlægning, vil blive suppleret med en bestemmelse om, at der ikke herigennem må påføres tjenestemanden en samlet arbejdsbyrde af uforholdsmæssigt omfang, og at der også ved selve tjenestens tilrettelæggelse tages hensyn hertil. Samtidig har ministeren erklæret at ville overveje en udvidelse af det antal tjenestefri dage uden lønafkortning, som kan ydes til varetagelse af ulønnede hverv, i tilfælde hvor tjenestemanden beklæder mere end ét kommunalt ombud.

I forbindelse med foranstående bemærkes, at udvalget har været opmærksom på, at det ovennævnte finansministerielle cirkulære også indeholder regler om tjenestemænd, der er indvalgt i folketinget.

Da der imidlertid i folketingets præsidium er truffet afgørelse om, at endelig bestemmelse om folketingsmedlemmernes fremti-

dige lønnings-, efterløns- og pensionsforhold først skal træffes i næste folketingsår, har udvalget fundet det rigtigst, at de her berørte forhold ligeledes først tages op til nærmere behandling i udvalget i næste folketingsår.

Efter lovforslagets § 17 er bestemmelsen i § 44, stk. 2, i lønnings- og pensionsloven af 1958 om tjenestemandens pligt til anmeldelse, inden han overtager nærmere angivne bibeskæftigelser uden for statstjenesten, ikke foreslået opretholdt.

I tilknytning til bemærkningerne til lovforslagets § 17 har lønnings- og pensionsministeren ønsket at præcisere, at uanset at anmeldelsespligten efter forslaget bortfalder som generel bestemmelse, har det efter forslaget ikke været hensigten at afskære ansættelsesmyndigheden fra at opretholde anmeldelsespligt for enkelte grupper af tjenestemænd. Der må antages at være områder, hvor stillingernes karakter gør det formålstjenligt at fastholde pligten til at annoncere bibeskæftigelse, således at der på forhånd tages stilling til, om bibeskæftigelsen er forenelig med pligterne i tjenestemandsstillingen.

Samtidig understreger udvalget i overensstemmelse med bemærkningerne i 1. delbetænkning, at der foreligger et særligt problem for grupper af tjenestemandsstillinger, som ikke har en fast afgrænset tjenestetid. Udvalget forudsætter, at der af lønnings- og pensionsministeren foretages den nødvendige koordinering ved udfærdigelsen af de instrukser om indholdet og omfanget af tjenesteplichterne i sådanne stillinger, der skal danne grundlag for den nødvendige kontrol med den eventuelle varetagelse af hverv uden for stillingen.

Udvalget kan tilslutte sig tjenestemandskommissionens henstilling om, at der samtidig med en reform i staten optages forhandling med de kommunale myndigheder med henblik på at få gennemført ensartede principper for aflønningen af statslige og kommunale tjenestemænd, og således at lønningerne for sammenlignelige og sideordnede stillinger under i øvrigt lige vilkår i videst muligt omfang bliver af samme størrelse. Der er i forbindelse hermed specielt peget på betydningen af, at disse synspunkter følges inden for alle områder,

hvor staten har medindflydelse på lønfastsættelsen, herunder sådanne områder, hvor der af staten ydes tilskud til personalets aflønning.

Herudover henstiller udvalget, at den ved lovforslagernes fremsættelse forudsatte sanering af honorar- og sportelordninger m. v. og den hermed forbundne afvikling af tjenestemandenes biindtægter får tilsvarende virkninger for personale i kommunerne og de koncessionerede selskaber.

Udvalget finder intet at bemærke til den praksis, der i mange år har været fulgt, og hvorefter staten, når nye arbejdsområder tages op, aflønner det fornødne personale i henhold til kontrakt eller regulativ, indtil arbejdsgangen har fundet sin endelige form. Udvalget er imidlertid opmærksom på, at der på forskellige områder — formentlig fordi de ansættelsesvilkår, der kunne komme på tale, ikke ville give de fornødne rekrutteringsmuligheder og smidighed i ansættelserne — ikke er sket en efterfølgende afvejning af, hvilken ansættelsesform der, alle hensyn taget i betragtning, må anses for mest egnet.

Eftersom de ansættelsesvilkår, der fremgår af forslaget, skulle kunne sikre de fornødne muligheder sammenlignet med andre ansættelsesformer, vil det efter udvalgets opfattelse være rimeligt, om de enkelte styrelser efter vedtagelsen af lovforslaget med henblik på forelæggelse for lønningsrådet påbegynder en gennemgang af sådanne nye arbejdsområder for at fastslå den ansættelsesform, der passer bedst til det enkelte arbejdsområdes tarv.

Det er over for udvalget oplyst, at der i en del tilfælde ved centralisering af skolevæsenet nedlægges småbørnslærerindstillinger med den virkning, at småbørnslærere afskediges før den normale afgangsalder med udgifter for det offentlige til ventepenge eller rådighedsløn og senere pension.

Udvalget henstiller på denne baggrund til undervisningsministeren at drage omsorg for, at der ved skolesammenlægninger kun sker nedlæggelse af eksisterende småbørnslærerindstillinger, såfremt dette i ganske særlige tilfælde må anses for nødvendigt.

Udvalget har dernæst overvejet, hvorledes der efter den foreslåede ophævelse af konkrete uddannelsesmæssige betingelser for

ansættelse i visse stillinger kan skabes så vidt muligt ensartede ansættelsesbetingelser med hensyn til uddannelse.

Det foreslåede nye lønsystem ønskes i overensstemmelse med tjenestemandskommissionens målsætning opbygget således, at der ikke er fastsat lønrammer, som er forbeholdt tjenestemænd med bestemt angivne uddannelser. En ansøgers forudgående uddannelse bliver således kun en af de faktorer, som danner grundlaget for vurderingen af, om han er egnet til stillingen.

I en redegørelse, der er afgivet af et på foranledning af tjenestemandskommissionen nedsat udvalg vedrørende stillingsbeskrivelser, stillingsvurdering og personalebedømmelse (optrykt som bilag I til kommissionens 3. delbetænkning), er foreslået, at der under ministeriet for statens lønnings- og pensionsvæsen nedsættes et permanent udvalg med den opgave at planlægge og koordinere en systematisk stillingsbeskrivelse, stillingsvurdering og personalebedømmelse inden for statsadministrationen, og at der til rådighed for udvalget står et sekretariat.

Hvis nævnte udvalgs forslag om oprettelse af et permanent udvalg med de omhandlede funktioner føres ud i livet, vil en af de væsentligste forudsætninger for tilvejebringelse af en mere smidig klassificeringsstruktur være opfyldt. Samtidig vil der være mulighed for på grundlag af udvalgets erfaringer at sikre, at uddannelsesmæssige betingelser for tjenestemandsansættelse og forfremmelse tillægges ensartet vægt ved bedømmelsen af stillinger med nært beslægtede funktioner i forskellige styrelser.

Udvalget henstiller til lønnings- og pensionsministeren, at der løbende sikres politisk indseende med resultaterne af det permanente udvalgs arbejde, inden der optages forhandling på det af udvalget tilvejebragte grundlag.

Tilvejebringelsen af fyldestgørende materiale vil være en ret tidkrævende opgave, såfremt materialet skal være praktisk anvendeligt. Styrelserne må derfor antages at være tilbøjelige til at anvende de uddannelseskriterier, som hidtil er lagt til grund ved bedømmelsen af ansøgere. Det må følge lig tillægges væsentlig betydning, at der ved indgåelsen af fremtidige aftaler om klassificering af nye stillinger og omklassificering af bestående stillinger foretages en ens-

artet vurdering af ansættelsesbetingelser med hensyn til uddannelse, og lønnings- og pensionsministeren har derfor over for udvalget erklæret, at det er hans faste hensigt at sikre, at dette sker i takt med fremlæggelsen af resultater fra det permanente udvalgs arbejde.

I forbindelse med ovennævnte spørgsmål og efter drøftelse herom med ministeren understreger udvalget, at der ikke er forbundet nogen præjudicerende virkning med den forholdsvis automatiske overflytning af tjenestemænd i den hidtidige akademiske lønramme til de nye lønrammer, således at også ikke-akademikere vil kunne indplaceres i de samme lønrammer, og således at akademisk personale ikke uden videre indplaceres i rammerne. Afgørende for indplaceringen bør alene være arten af den funktion, der skal bestrides.

I sammenhæng med ovenstående ønsker udvalget at fremhæve, at der rundt om i lovgivningen findes bestemmelser, hvorefter der stilles krav om en særlig faglig uddannelse eller en bestemt opnået eksamens-karakter. Udvalget finder det ønskeligt, at sådanne lovbestemmelser snarest optages til revision med henblik på ændring i overensstemmelse med de foran tilkendegivne synspunkter.

Udvalget finder ligesom tjenestemandskommissionen, dels at spørgsmålet om afgrænsning af tjenestemandens ansættelsesområde må tillægges væsentlig betydning, dels at det ikke vil være rigtigt at foreslå ansættelsesområderne fastlagt ved lov, idet den nødvendige afvejning mellem stats-tjenestens behov og tjenestemændenes forpligtelser bør finde udtryk i aftaler. Også udvalget understreger stærkt, at det vil være en hovedbetingelse for, at et nyt tjenestemandssystem kan fungere med den fornødne smidighed, at der på en række områder sker en meget væsentlig udvidelse af bestående snævre ansættelsesområder.

Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen har stillet nedenstående ændringsforslag, der alle er tiltrådt af udvalget, og om hvis indhold henvises til de ledsagende bemærkninger.

Udvalget indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen foreslåede ændringer.

Ad II. forslag til lov om tjenestemandspension.

Udvalget er opmærksom på, at folkepensionens og andre sociale pensionsydelsers andel i den samlede efterløn til kommunale tjenestemandspensionister og pensionister fra koncessionerede selskaber vil blive væsentligt større end hidtil, såfremt sådanne pensionister bliver omfattet af bestemmelser svarende til de i pensionslovforslaget indeholdte regler om samordning med ydelser efter den sociale pensionslovgivning, og at der som følge heraf vil opstå spørgsmål om ændret fordeling af statskassens, kommunernes og koncessionerede virksomheders andele i den samlede udgift til efterløn.

På udvalgets foranledning er der indhentet udtalelser om socialministeriets, indenrigsministeriets og ministeriet for offentlige arbejders syn på det heraf følgende byrdefordelingsproblem. Udvalget har bemærket, at indenrigsministeriet i denne sammenhæng har udtalt som sin opfattelse, at der under kommende forhandlinger mellem staten og kommunerne må tages hensyn til den besparelse, kommunerne opnår ved omlægning af de kommunale tjenestemandspensionsforhold.

Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen har stillet nedenstående ændringsforslag, der alle er tiltrådt af udvalget, og om hvis indhold henvises til de ledsagende bemærkninger.

Udvalget indstiller herefter lovforslaget til vedtagelse med de af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen foreslåede ændringer.

Ad III. forslag til lov om tjenestemandslønninger m. m. og klassificering af tjenestemandsstillinger i staten, folkeskolen og folkekirken.

Udvalget er betænkelig ved den foreslåede, midlertidige stedtillægsordning og havde fundet det meget ønskeligt, om der som led i den samlede tjenestemandreform havde kunnet foreligge en stedtillægsordning af varig karakter.

Man er opmærksom på, at en dybtgående revision må forudsætte, at der tilvejebringes et detaljeret og statistisk forsvarligt grundlag.

Udvalget har i samråd med ministeren anmodet denne om at foranledige revisionen

gennemført den 1. juli 1970. Ministeren har udtalt, at Danmarks Statistik ikke mener at kunne give tilsagn om, at denne meget omfattende prisgeografiske undersøgelse vil kunne afsluttes før slutningen af året 1970. Danmarks Statistik vil imidlertid søge undersøgelsen fremskyndet mest muligt. Ministeren har på denne baggrund givet tilsagn om at rette fornyet henvendelse til Danmarks Statistik om undersøgelsens fremskyndelse. Skulle det imidlertid ikke vise sig muligt at tilvejebringe materialet inden 1. juli 1970, vil revisionen uanset dette blive foretaget med virkning fra denne dato. Ministeren har i øvrigt henledt opmærksomheden på, at Danmarks Statistik behøver en særskilt bevilling til foretagelse af undersøgelsen.

Man er samtidig opmærksom på dels de rekrutteringshensyn, som har gjort det nødvendigt, at der allerede nu sker forhøjelse af lønniveauet for de talstærke grupper af tjenestemænd i hovedstadsområdet, Nordøstsjælland og visse større provinsbyer, dels indvendingerne mod på indeværende tidspunkt, da et helt nyt grundlag er ved at blive tilvejebragt, at ændre på stedtillægsordningen i øvrigt.

Udvalget må imidlertid lægge meget stor vægt på, at der snarest muligt foretages en dybtgående revision. Udvalget peger i denne forbindelse på, at revisionen må løse de problemer, som knytter sig til forskelle i stedtillægssatser inden for samme kommune, såvel de allerede bestående stedtillægsforskelle, hvor f. eks. en by er henført til én sats og resten af kommunen til en anden sats, som de forskelle, der fremkommer ved sammenlægning af kommuner, som er henført til forskellig stedtillægssats. Det kan efter udvalgets opfattelse kun være acceptabelt at affinde sig med forskelle af denne art i en kort overgangsperiode.

Udvalget finder, at stedtillægsordningen også er opretholdt for højerelønnede tjenestemænd, for hvem de synspunkter, der ligger til grund for hele ordningen, ikke kan gøres gældende. Udvalget henstiller derfor, at der optages forhandling om en hurtigere aftrapning af stedtillægssatserne, og er i denne forbindelse opmærksom på, at behovet for ydelse af stedtillæg kan være forskelligt for forskellige grupper af tjenestemænd på samme løntrin.

Udvalget finder det væsentligt, at de foran gængvne synspunkter indgår med vægt i de forestående forhandlinger om en revision af stedtillægsordningen.

Fra forretningsfører Einar Hollmann, HK, er modtaget et forslag vedrørende en ændret udformning af stedtillægsordningen. Såvel forslaget som lønnings- og pensionsministerens kommentarer til dette er optrykt som bilag til nærværende betænkning (bilag 2 og 3).

I en række af de til udvalget rettede henvendelser er der fremsat ønske om en højere lønmæssig klassificering af forskellige grupper af tjenestemandstillinger med henvisning til de med de pågældende stillinger forbundne særlige byrder og ulemper, de krav med hensyn til uddannelse og ansvar, der stilles til stillingernes indehavere, lønrelationerne til andre tjenestemandstillinger såvel som til ikke-tjenestemandstillinger m. v. Dette har været tilfældet bl. a. for visse stillinger, hvoraf tilsvarende findes — eventuelt i større antal — uden for statens område, som f. eks. ved det kommunale sygehusvæsen.

Udvalget understreger betydningen af, at sideordnede stillinger i stat, kommune og koncessionerede selskaber under i øvrigt lige vilkår bør lønnes ens, og at vedkommende lønfastsættende og længodkendende myndigheder derfor bør følge de principper for fastsættelse af lønninger m. v., der er nedlagt i de nye tjenestemandsløve. Udvalget vil ikke udelukke, at der i særlige tilfælde kan blive tale om justering af den nu foreslåede klassificering af enkelte stillingsgrupper, men forudsætter, at en sådan justering koordineres gennem et samarbejde mellem de implicerede myndigheder.

Blandt de deputationer, der har haft foretræde for udvalget, har været flere, som repræsenterer grupper, hvis avancementsmuligheder er beskåret som følge af gennemførte rationaliseringsforanstaltninger. Udvalget forventer, at der i forbindelse med kommende aftaler optages forhandling om en rimelig oprykning af tjenestemænd, som opfylder betingelserne for avancement, men hvis hidtidige udsigter uden deres egen skyld er formindsket på grund af udviklingen. Udvalget finder en sådan hensyntagen betydningsfuld for derigennem at øge

interessen i at fremme en ud fra samfundshensyn ønskelig rationalisering.

Ved gennemgangen af lovforslaget har udvalget bemærket, at oprykning af tjenestemænd i højere lønrammer i en række tilfælde er knyttet til en forudsætning om, at deres tjenstlige forhold i enhver henseende har været tilfredsstillende, jfr. således lovforslagets § 35, stk. 4.

Udvalget understreger betydningen af, at den vurdering, som ligger til grund for behandlingen af sådanne oprykningstilfælde, foretages på et ensartet grundlag, når der er tale om sammenlignelige stillingsgrupper.

Efter forslaget § 33, stk. 3, tages der ved indplaceringen i de nye lønrammer særligt hensyn til folkeskolelærere på 3. løntrin i hidtidig 2. og 3. lønningsklasse i lærerlønningsskemaet af 1958. I bemærkningerne heder det, at forløbet af de to nævnte lønningsklasser og lønramme 13 og 20, hvortil lærerne henføres i det nye lønsystem, har et så afvigende forløb, at den nævnte lærergruppe over en længere årrække ville opnå en betragtelig mindredtægt ved indplacering efter hovedreglen i § 33, stk. 1.

Under udvalgsarbejdet er det blevet klart, at der også for andre grupper af tjenestemænd kan blive tale om problemer af denne karakter. Problemerne vil ganske vist ikke få aktualitet i tiden indtil 1. juli 1970, da det i forslaget § 41 er bestemt, at der skal ydes et personligt, ikke-pensionsgivende tillæg til tjenestemænd, som inden den 1. juli 1970 ved alderstillæg i den hidtidige lønningsklasse ville have opnået en højere løn end efter den foreslåede lønordning.

Udvalget henstiller på denne baggrund, at der ved forhandlingerne i foråret 1971 om en ny lønftale tilvejebringes særregler for grupper, der — i lighed med den nævnte gruppe af folkeskolelærere — ellers i en årrække ville få en betragtelig mindreløn i forhold til den hidtidige lønordning.

Udvalgets opmærksomhed er henledt på, at den hidtidige lønordning ikke i tilstrækkeligt omfang har kunnet fastholde flyvevåbnets yngre officerer. Udvalget lægger vægt på, at den store afgang af uddannet personel søges undgået, og henstiller, at der, såfremt den i forslaget indeholdte lønforbedring ikke viser sig tilstrækkelig i så henseende, ved første givne lejlighed optages

forhandling om en ændring af ansættelsesvilkårene.

Fra sysselmændsforeningen på Færøerne har udvalget modtaget såvel skriftlig som mundtlig henvendelse, der med redegørelse for sysselmændenes omfattende virkefelt har anmodet om at overveje, at sysselmændene indplaceres i en højere lønramme end de foreslåede, og at samtlige sysselmænd placeres i samme lønramme.

På den givne foranledning har udvalget indhentet en redegørelse fra lønnings- og pensionsministeren om, hvilket materiale der har ligget til grund for klassificeringen af stillingerne som sysselman på Færøerne, samt hvilke biindtægter der er knyttet til stillingerne.

Den af lønnings- og pensionsministeren afgivne redegørelse, som er udarbejdet på grundlag af indhentede oplysninger fra justitsministeriet, er optrykt som bilag 1 til nærværende betænkning. Efter udvalgets opfattelse giver redegørelsen et betydeligt indtryk af de vanskeligheder, der vil være forbundet med at foreslå en ændret klassificering af stillinger end den i lovforslaget indeholdte uden en nøjere gennemgang af eksisterende biindtægter. Udvalget forudsætter derfor, at spørgsmålet om sysselmændsstillingernes klassificering optages til fornyet overvejelse i tilslutning til denne gennemgang.

Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen har stillet nedenstående ændringsforslag, der alle er tiltrådt af udvalget, og om hvis indhold henvises til de ledsagende bemærkninger.

Udvalget indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren for statens

lønnings- og pensionsvæsen foreslåede ændringer.

Ad IV. forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen og om ophævelse af lov om lønninger m. m. til folkeskolens lærere. (Tjenestemændsreformen og ændring af reglerne om refusion).

Udvalget indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Ad V. forslag til lov om folkekirkens lønningsvæsen m. m.

Udvalget har bl. a. drøftet bestemmelsen i lovforslagets § 33, hvorefter attester efter kirkebogen ud over den første betales med et af kirkeministeren fastsat gebyr, såfremt afgiftsfrihed ikke er særlig hjemlet.

Udvalget fremhæver, at kirkeministeren under et samråd har erklæret, at det er hensigten, at beløb, der indbetales i medfør af bestemmelsen, vil indgå i kirkens kasse.

Kirkeministeren har stillet nedenstående ændringsforslag nr. 2, som alene er af redaktionel karakter.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis medlem) indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med den af kirkeministeren foreslåede ændring.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) stiller nedenstående ændringsforslag nr. 1, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Mindretallet indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med såvel den af mindretallet som den af kirkeministeren foreslåede ændring.

Ændringsforslag
til

I. forslag til lov om statens tjenestemænd.

Af *ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen*, tiltrådt af *udvalget*:

Til titlen.

1) Titlen affattes således:

„Forslag til lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken.“

Til § 1.

2) Paragraffen affattes således:

„§ 1. Som tjenestemand i henhold til denne lov anses enhver, der er ansat i statens, folkeskolens eller folkekirkenes tjeneste efter reglerne i denne lov.“

Til § 15.

3) I 1. pkt. ændres „staten“ til: „forvaltningen“.

Til § 16.

4) I stk. 2 ændres „statskassen“ til: „forvaltningen“.

Til § 21.

5) I stk. 4 ændres „Enhver, der er ansat i statens tjeneste,“ til: „Enhver ansat“.

Til § 25.

6) I 2. pkt. ændres „statskassen“ til: „forvaltningen“.

Til § 34.

7) Paragraffen affattes således:

„§ 34. Ansættelse som dommer kan kun ske som varig ansættelse.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 8, §§ 11-13 og §§ 19-25 gælder ikke for dommere. Bestemmelserne i §§ 28 og 31 gælder kun for dommere, når disse kan afskediges administrativt uden ansøgning.“

Bemærkninger.

Til nr. 1 og 2.

Ændringsforslagene er en følge af, at tjenestemænd i folkeskolen og folkekirken foreslås inddraget under samme lov som statens tjenestemænd. Der henvises herom nærmere til bemærkningerne til ændringsforslagene nr. 8-19.

Til nr. 3 og 4.

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslagene nr. 1 og 2.

Til nr. 5 og 6.

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslagene nr. 1 og 2.

Til nr. 7.

I § 34 er søgt samlet alle særbestemmelser om dommere i relation til lovforslagets 1. del. Heraf kan modsætningsvis siges at følge, at de øvrige bestemmelser i 1. del gælder for dommere. Dette er imidlertid ikke fuldt ud tilfældet, idet visse af bestemmelserne må forstås med det forbehold, som er en følge af den særlige uafhængighed, der tilkommer dommere.

Under hensyn hertil foreslås dommere også undtaget fra enkelte andre bestemmelser i lovforslaget. Dette gælder således bestemmelsen i lovforslagets § 25 om rensessøgsmål. Bestemmelsen tager ikke udtrykkelig stilling til, hvem der kan meddele tjenestemanden pålæg om at rense sig, men det antages, at beføjelsen tilkommer vedkommende minister. Denne ordning harmonerer ikke med dommernes uafhængighed af administrationen, og det offentliges interesse i at få fastslået ved dom, om fremsatte beskyldninger mod en dommer er grundløse, er allerede tilstrækkeligt tilgode- set ved bestemmelsen i retsplejelovens § 725, stk. 3, om det offentliges påtaleret.

Bestemmelserne om afskedigelse af tjenestemænd er ikke fuldt ud anvendelige på dommere, jfr. grundlovens § 64 og retsplejelovens § 49. Dette gælder således forslagets § 28 om diskretionær afskedigelse og § 31 om proceduren i forbindelse med uansøgt afskedigelse. Disse bestemmelser synes kun at kunne finde anvendelse, hvor en dommer efter grundlovens § 64, 2.-3. pkt., kan afskediges administrativt. Endvidere er det ikke hensigten at ændre den i retsplejelovens § 49 hjemlede adgang til ved dom at afsætte en dommer.

Ny kapiteloverskrift.

8) Efter § 34 indsættes som ny kapiteloverskrift:

„Kapitel 0. Særbestemmelser om folkeskolens tjenestemænd.“

Ny paragraf.

9) Efter § 34 indsættes som ny paragraf:

„§ 01. Det fastsættes ved lov, hvilke tjenestemænd i folkeskolen der udnævnes af de kommunale myndigheder, og i hvilke tilfælde disse tjenestemænd kan afskediges af de kommunale myndigheder.“

Til nr. 8.

I overensstemmelse med tjenestemandskommissionens indstilling herom stilles der forslag om, at folkeskolens tjenestemænd inddrages under samme lov som statens tjenestemænd. På visse områder er det dog anset for nødvendigt at opretholde særbestemmelser, for hvilke der gøres rede nedenfor.

Til nr. 9.

Ifølge bestemmelserne i § 18, stk. 4, og § 38, stk. 5, i lovebekendtgørelse af 22. februar 1962 om det kommunale skolevæsens styrelse og tilsyn (skoletilsynsloven) er ansættelsesretten til lærerstillinger i folkeskolen — bortset fra stillinger, der besættes af kongen — henlagt til skoledirektionerne for landkommunernes vedkommende og til kommunalbestyrelserne for købstæderne og de hermed i henseende til skolestyret ligestillede kommuners vedkommende, for de sidstnævnte dog efter godkendelse af undervisningsministeren.

Beføjelsen til at afskedige lærere er efter skoletilsynslovens § 40 henlagt til den ansættende myndighed. Undervisningsministeren foretager dog efter denne lovbestemmelse afskedigelse efter ansøgning med pension af en lærer på grund af svagelighed og uansøgt afskedigelse med eller uden pension af en lærer, der ikke gør fyldest i sin stilling.

Uanset om denne kompetencefordeling ændres i forbindelse med de forestående ændringer i kommunestrukturen, bør kompetencen på dette område som hidtil være reguleret ved lov, idet man finder, at så væsentlige beføjelser for kommunerne som retten til ansættelse og afskedigelse af tjenestemænd i folkeskolen ikke bør udledes af administrativt fastsatte bestemmelser, der udstedes i henhold til lovforslagets §§ 3 og 26, stk. 2. Ved den foreslåede bestemmelse opretholdes således de ovenfor nævnte regler i skoletilsynsloven.

Ny paragraf.

10) Efter § 34 indsættes som ny paragraf:

„§ 02. Under forhør i forbindelse med disciplinær undersøgelse mod en tjenestemand i folkeskolen har enhver, der er ansat i folkeskolen, samt kommunalbestyrelsens, skolekommissionens, skolenævnets og skoledirektionens medlemmer pligt til at give møde under forhørene og afgive forklaring.“

Ny paragraf.

11) Efter § 34 indsættes som ny paragraf:

„§ 03. Undervisningsministeren kan godkende, at de på enkelte kommuners skoleplaner optagne bestemmelser om kommunale løntillæg til folkeskolens tjenestemænd opretholdes indtil videre.“

Til nr. 10.

Under tjenstligt forhør imod en lærer i folkeskolen er efter lærerlønningens § 13, stk. 5, kommunalbestyrelsens, skolekommissionens og skoledirektionens medlemmer pligtige på forlangende at lade sig afhøre.

Da kredsen af vidnepligtige således i visse henseender er videre i folkeskolen end under tjenstlige forhør i øvrigt, foreslås det, at man i en særbestemmelse opretholder de ovenfor nævnte regler. Samtidig finder man det rigtigst at udvide vidnepligten til at omfatte medlemmer af skolenævn.

Til nr. 11.

I henhold til lærerlønningens § 36 kan undervisningsministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen for en kommunes hele skolevæsen eller dele deraf godkende højere lønninger end de i lærerlønningens fastsatte (kommunale løntillæg). Disse tillæg kan dog ikke medføre nogen forhøjelse af statens udgifter til lærerlønninger, ligesom de ikke kommer i betragtning ved pensionsberegningen.

Godkendelser i henhold til denne bestemmelse er meddelt til Frederiksberg kommune, til størstedelen af kommunerne i Københavns amtsrådsreds samt til 3 kommuner i Frederiksberg amt eller til i alt 21

kommuner. Gennem ydelse af disse kommunale tillæg er den samlede lønning til lærerne som hovedregel blevet af samme størrelse som den for Københavns skolevæsen gældende.

Kommissionen har givet udtryk for, at der principielt bør gælde samme lønordning for alle lærere i folkeskolen, således at der ydes ensartede lønninger til lærerne inden for samme gruppe uanset ansættelsessted alene med den undtagelse, som følger af stedtillægsordningen. Kommissionen har endvidere fundet, at der bør gælde samme principper for lønfastsættelse og lønregulering inden for folkeskolens område som inden for statstjenestemandsområdet, og i så henseende bygger den foreslåede nyordning på den forudsætning, at en tjenestemand for varetagelsen af sin stilling kun kan oppebære sådan lønning, som er fastsat ved aftale.

Kommissionen har derfor ment, at ordningen ikke bør udvides til at omfatte andre kommuner end dem, der nu som følge af en særlig lønordning i Københavns kommunale skolevæsen yder kommunale løntillæg med undervisningsministeriets godkendelse, samt at der bør påbegyndes en tilnærmelse mellem lærerlønningerne i de kommuner, der nu yder kommunale tillæg, og i folkeskolen i øvrigt. Den foreslåede forhøjelse af stedtillægget for det storkøbenhavnske område bør således have til følge, at der foretages en reduktion af de nuværende kommunale løntillæg med et til stedtillægsforhøjelsen svarende beløb, således at de herefter resterende kommunale løntillæg ydes med faste beløb, der ikke fremtidig reguleres, hverken som følge af pristalsregulering eller reallønsregulering.

Under hensyn hertil stilles der forslag om, at undervisningsministeren bemyndiges til at godkende, at de nuværende skoleplansbestemmelser om kommunale løntillæg opretholdes indtil videre, men det forudsættes, at der finder en aftrapning og fastfrysning sted i overensstemmelse med de anførte synspunkter.

Ny paragraf.

12) Efter § 34 indsættes som ny paragraf:

„§ 04. En kommune kan med undervisningsministerens tilslutning bestemme, at

Til nr. 12.

Ifølge lærerlønslovens § 25 tillægges der lærere ved landsbyordnede skoler tjenestebolig, medens der for andre lærere kan

der skal knyttes tjenestebolig til en stilling i tilfælde, hvor dette ville være i overensstemmelse med de inden for statstjenestemandsovrådet gældende regler for tildeling af tjenestebolig. Der kan kun knyttes tjenestebolig til stillingen som skoleleder. Lærere, der ved lovens ikrafttræden har tjenestebolig, bevarer dog retten hertil, så længe de er ansat i den stilling, hvortil boligen er knyttet.“

indrettes tjenestebolig. Endvidere kan undervisningsministeren med tilslutning fra pågældende kommunalbestyrelse bestemme, at der ved nyopførte skoler i købstadkommuner indrettes tjenestebolig for lederen. Bestående tjenesteboliger ved købstadskoler må kun nedlægges, når det er nødvendigt af hensyn til skolens tarv og undervisningsministeren giver samtykke hertil. Endelig kan skoledirektionen dispensere fra kravet om indretning af tjenestebolig, når tilvejebringelse af bolig er forbundet med særlige vanskeligheder.

Ved lov nr. 167 af 11. maj 1966 om ændring af lærerlønningsloven blev der gennemført en lønmæssig ligestilling af lærerne ved de landsbyordnede skoler og lærerne ved de købstadordnede skoler. Ved forelæggelsen af forslaget til denne lov udtalte undervisningsministeren, at en væsentlig forudsætning for at kræve tjenesteboliger stillet til rådighed for landsbylærerne ville bortfalde med gennemførelsen af den nævnte lønmæssige ligestilling, men at det måtte anses for rigtigst, at problemet blev taget op til behandling i tjenestemandskommissionen under hensyntagen til de regler, der gælder for tjenesteboliger til statens tjenestemænd.

I den af folketingets lønningsudvalg afgivne betænkning over lovforslaget udtaltes det, at tjenesteboligordningen for landsbylærere efter udvalgets opfattelse burde revideres, men udvalget fandt ikke tilstrækkelig anledning til at søge gennemført en ændring på daværende tidspunkt, idet man kunne tilslutte sig det synspunkt, at spørgsmålet burde tages op til behandling i tjenestemandskommissionen.

De regler, der gælder, og som forventes fremtidig at ville komme til at gælde for tildeling af tjenesteboliger til statstjenestemænd, kan ikke begrunde opretholdelsen af pligten for kommunerne til at stille tjenesteboliger til rådighed for lærerne ved de landsbyordnede skoler, ligesom reglerne heller ikke som overvejende hovedregel kan begrunde, at der pålægges samtlige lærere ved landsbyordnede skoler pligt til at bebo tjenestebolig. Derfor foreslås bestemmelsen, hvorefter der skal tillægges lærere ved landsbyordnede skoler tjenestebolig, ophævet og erstattet af en bestemmelse om, at der med undervisningsministeriets til-

Ny paragraf.

13) Efter § 34 indsættes som ny paragraf:

„§ 05. For folkeskolens tjenestemænd fastsætter undervisningsministeren de regler og træffer de afgørelser, der nævnes i § 5, stk. 6, § 6, stk. 2 og 3, og § 8, stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter endvidere regler om tjenestefrihed og nedsat tjenestetid i anledning af folkeskolelæreres videre uddannelse.

Stk. 2. De bemyndigelser, som er tillagt undervisningsministeren i henhold til §§ 03, 04 og 05, stk. 1, udøves efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.“

slutning kan tildeles lærere tjenestebolig i tilfælde, hvor dette ville være i overensstemmelse med de inden for statstjenestemandsområdet gældende regler for tildeling af tjenestebolig. Det er herved forudsat, at de lærere, der ved ændringens gennemførelse har fået tildelt tjenesteboliger, bevarer disse på tjenesteboligvilkår, så længe de forbliver i den stilling, hvortil boligen hidtil har været knyttet.

Samtidig foreslås der optaget en regel om, at en kommune med undervisningsministerens tilslutning kan træffe bestemmelse om indretning af tjenestebolig til en skoleleder, for så vidt tjenestebolig ville blive oprettet efter den for statstjenestemandsområdet gældende praksis. Herefter vil tilladelse til indretning af tjenestebolig kun kunne forventes meddelt, når hensynet til tjenestens udførelse gør det nødvendigt, at skolelederen også uden for skoletiden skal føre et effektivt tilsyn med skolen, eller når hensynet til tjenestens tarv i andre særlige tilfælde gør tjenestebolig påkrævet.

Til nr. 13.

De gældende bestemmelser om opslag af folkeskolens stillinger, der er fastsat såvel i lærerlønningslovens § 4, stk. 1-2, som i skoletilsynslovens §§ 38 og 39, indeholder udførlige regler om fremgangsmåden og giver undervisningsministeren bemyndigelse til at dispensere fra kravet om opslag. Under hensyn til folkeskolens særlige forhold forekommer det mest hensigtsmæssigt, at de nærmere regler om fremgangsmåden ved opslag, der ifølge lovforslagets § 5, stk. 6, skal fastsættes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen, for folkeskolens vedkommende fortsat fastsættes af undervisningsministeren.

I lærerlønningslovens § 42 er fastsat særlige betingelser for ansættelse i visse lærerstillinger samt regler om undervisningsvirksomhed, der efter undervisningsministerens bestemmelse kan træde i stedet for aspirant-tjeneste.

Regler herom må fremtidig fastsættes administrativt, og beføjelsen hertil foreslås henlagt til undervisningsministeren, således at bestemmelserne i lovforslagets § 6, stk. 2 og 3, ikke bringes til anvendelse på folkeskolens tjenestemænd.

I henhold til skoletilsynslovens §§ 6, stk. 9, og 12, pkt. 12, fremsendes ansøgninger fra en lærer om stillinger gennem skolekommissionen (eller skolenævnet) og kommunalbestyrelsen — for købstadordnede skolars vedkommende med påtegning af skoleinspektøren, eventuelt tillige stadsskoleinspektøren eller skoledirektøren. Læreren har ret til gennem en afskrift at blive gjort bekendt med de af skoleinspektøren, stads-skoleinspektøren, skoledirektøren, skolekommissionen (eller skolenævnet) og kommunalbestyrelsen givne påtegninger.

Under hensyn til folkeskolens karakter som kommunal skole finder man det rigtigst, at administrative regler om forfremmelses-sagers behandling kan fastsættes af undervisningsministeren uden den i lovforslagets § 8, stk. 2, foreskrevne forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

For så vidt angår lovforslagets § 48, stk. 2 og 4, bemærkes, at undervisningsministeren i henhold til lov af 8. juni 1966 om uddannelse af lærere til folkeskolen, §§ 22-25, er bemyndiget til at fastsætte regler om ydelse af fri vikar under en lærers fravær som følge af videre uddannelse samt regler om nedsat tjenestetid uden lønafkortning under videre uddannelse. For at undgå konflikt med disse bestemmelser foreslås det, at beføjelsen til at fastsætte bestemmelser om tjenestefrihed og nedsat tjenestetid i anledning af folkeskolelæreres videre uddannelse henlægges til undervisningsministeren.

De i §§ 03, 04 og 05, stk. 1, omhandlede bestemmelser åbner mulighed for opretholdelse af regler, der afviger fra ordningerne for stats-tjenestemænd. Baggrunden herfor er hensynet til folkeskolens særlige forhold, herunder de kommunale skolemyndigheders virksomhed. For at sikre, at der i øvrigt tilvejebringes bedst mulig overensstemmelse med reglerne på statstjenestemandsområdet, foreslås det, at undervisningsministerens fastsættelse af sådanne bestemmelser sker efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

Ny kapiteloverskrift.

14) Efter § 34 indsættes som ny kapiteloverskrift:

„Kapitel 00. Særbestemmelser om folkekirkens tjenestemænd.“

Til nr. 14.

I overensstemmelse med tjenestemandskommissionens indstilling herom stilles der forslag om, at folkekirkens tjenestemænd

Ny paragraf.

15) Efter § 34 indsættes som ny paragraf:

„§ 06. Bestemmelserne i § 11, § 12, stk. 1, og § 14, stk. 2, 1. pkt., gælder ikke for folkekirkens tjenestemænd.

Stk. 2. For så vidt angår folkekirkens tjenestemænd fastsætter kirkeministeren de regler og træffer de afgørelser, der nævnes i § 5, stk. 6, og § 6, stk. 2.

Stk. 3. Kirkeministeren fastsætter, i hvilket omfang bestemmelsen i § 8, stk. 1, finder anvendelse i folkekirken.

Stk. 4. Bestemmelser i henhold til stk. 2 og 3 fastsættes efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.“

inddrages under samme lov som statens tjenestemænd. På visse områder er det dog anset for nødvendigt at opretholde særbestemmelser, for hvilke der gøres rede nedenfor.

Til nr. 15.

Det foreslås, at bestemmelserne i lovfor-
slagets § 11 om konstitution og § 12, stk. 1,
om en tjenestemand's pligt til at underkaste
sig forandringer i hans tjenesteforretningers
omfang og beskaffenhed ikke skal gælde for
folkekirkens tjenestemænd, for hvilke tjene-
stemænd bestemmelserne i § 07, stk. 1, og
§ 08, stk. 1, jfr. nedenstående ændringsfor-
slag nr. 16 og 17, træder i stedet. Om be-
grundelsen herfor henvises til bemærknin-
gerne til disse bestemmelser.

Endvidere foreslås det, at bestemmelsen i
lovforslagets § 14, stk. 2, 1. pkt., hvorefter
regler om indretning og vedligeholdelse m. v.
af tjenesteboliger fastsættes af ministeren
for statens lønnings- og pensionsvæsen efter
indhentet udtalelse fra lønningsrådet, ikke
skal have virkning for folkekirken. Den alt-
overvejende del af folkekirkens tjeneste-
boliger, nemlig præstegårdene og tjeneste-
boliger for kirkefunktionærer, hvor sådanne
tjenesteboliger forefindes, bestyres af menig-
hedsrådene i henhold til bestemmelser i den
kirkelige lovgivning, i hvilken forbindelse
bemærkes, at også udgifterne vedrørende
disse tjenesteboliger afholdes af den lokale
menighed.

Det er derfor fundet naturligt at bevare
beføjelsen til at fastsætte nærmere regler for
vedligeholdelse og indretning af folkekirkens
tjenesteboliger hos kirkeministeren som høje-
ste tilsynsmyndighed med menighedsrådenes
virksomhed. Forslag om sådan hjemmel vil
blive optaget i det forslag til ændring af lov
om folkekirkens lønningsvæsen m. v., som
fremsættelsen af nærværende lovforslag vil
medføre. Bestemmelsen hører naturligt sam-
men med de øvrige regler om bestyrelsen af
præsteembedernes hjemmemidler.

De gældende bestemmelser om opslag af
præsteembeder er givet i menighedsråds-
lovens § 33 i forbindelse med de særlige regler
om besættelse af præsteembeder, som på

Bet. o. lovf. om statens tjenestemænd m. m.

grund af menighedsrådenes medvirken traditionelt har været optaget i og bør forblive i nævnte lov. Under hensyn hertil foreslås det fastsat, at de nærmere regler om fremgangsmåden ved opslag, der ifølge lovforslagets § 5, stk. 6, skal fastsættes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen, for folkekirkens vedkommende skal fastsættes af kirkeministeren. Det er meningen for kirkefunktionærstillinger og i øvrigt i det omfang, det er muligt, at lægge de i medfør af § 5, stk. 6, fastsatte regler til grund. Provstestillinger tænkes dog som hidtil undtaget fra opslag.

Det foreslås endvidere, at kompetencen til at fastsætte undtagelser for folkekirkens vedkommende fra reglen i § 6, stk. 1, tillægges kirkeministeren. Efter nævnte bestemmelse kan første varige ansættelse i en tjenstemandsstilling først ske efter ansættelse på prøve. Undtagelser fra denne bestemmelse vil inden for folkekirken i højere grad være begrundet i den folkekirkelige ordning end i almindelige tjenstemandsprincipper. Det vil således være nødvendigt som hidtil at undtage samtlige præstestillinger, provstestillinger og bispestillinger fra reglen. For præstestillingernes vedkommende er dette begrundet i, at præsterne i deres embedsførelse er uafhængige af menighedsrådene, jfr. menighedsrådslovens § 26, stk. 2, og at menighedsrådene derfor ikke kan føre tilsyn med præsten under prøveansættelsen eller bør bedømme udfaldet af denne. En sådan bedømmelse vil ejheller kunne foretages af en højere kirkelig myndighed, idet denne vil savne mulighed for det fornødne daglige tilsyn, ligesom en sådan ordning vil indebære konfliktmuligheder med bestemmelserne om menighedsrådenes medvirken ved embedernes besættelse og princippet om præsternes forkyndelsesfrihed.

Varig ansættelse som tjenestemand i andre stillinger i folkekirken skal derimod almindeligvis kun kunne ske efter forudgående ansættelse på prøve.

De foran nævnte særlige vanskeligheder ved bedømmelsen af præstegerningen motiverer tillige forslaget om, at det overlades til kirkeministeren at fastsætte, i hvilket omfang § 8, stk. 1, skal finde anvendelse i folkekirken.

De i stk. 2 og 3 omhandlede bestemmelser åbner mulighed for opretholdelse af regler,

Ny paragraf.

16) Efter § 34 indsættes som ny paragraf:

„§ 07. En tjenestemand i folkekirken har pligt til i stedet for eller i forbindelse med tjeneste i sin egen stilling at gøre midlertidig tjeneste i en stilling, der er sideordnet med eller højere end hans egen.“

Stk. 2. Kirkeministeren kan bestemme, at en præst, der udnævnes til en anden stilling, og hvis hidtidige stilling på grund af beliggenheden vanskeligt kan bestrides ved nabopræster, skal forblive i denne stilling, indtil genbesættelse kan ske, dog højst i 6 måneder.“

Ny paragraf.

17) Efter § 34 indsættes som ny paragraf:

„§ 08. En tjenestemand i folkekirken har pligt til at underkaste sig sådanne forandringer i hans tjenesteforretningers og ansættelsesområdes omfang og beskaffenhed, der ikke ændrer tjenestens karakter, og som ikke medfører, at stillingen ikke længere kan anses for passende for ham.“

Stk. 2. Kirkeministeren kan bestemme, at en præst, hvis stilling berøres af en planlagt ændring af den kirkelige forvaltningsorganisation eller arbejdsform, eller som af helbredsmæssige grunde ikke kan varetage sin stilling, skal kunne tages i betragtning ved besættelsen af stillinger i henhold til § 36 i lov om menighedsråd, uanset om han i øvrigt opfylder de betingelser, der er fastsat i nævnte bestemmelse.“

der afviger fra ordningerne for statstjenestemænd. Baggrunden herfor er hensynet til den folkekirkelige ordning, herunder menighedsrådenes virksomhed. For at sikre, at der i øvrigt tilvejebringes bedst mulig overensstemmelse med reglerne på statstjenestemandsovrådet, foreslås det i stk. 4, at kirkeministerens fastsættelse af sådanne bestemmelser sker efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

Til nr. 16.

Den foreslåede bestemmelse, der i princippet svarer til reglerne i den nugældende præstelønningslovs § 6, adskiller sig fra den almindelige regel om konstitution i § 11 særligt ved, at folkekirkens tjenestemænd skal være pligtige midlertidigt at varetage stillinger også uden for deres ansættelsesområde. Bestemmelse herom nødvendiggøres af, at den hidtidige ordning, hvorefter en tjenestemand i folkekirken udnævnes til et bestemt embede, må påregnes bevaret. Bestemmelsen i § 11 ville ikke åbne mulighed for f. eks. et præsteembedes betjening ved nabopræster.

En principiel ændring af ansættelsesområderne for folkekirkens tjenestemænd vil medføre ændring af lov om menighedsråd og har ikke grundlag i den gældende folkekirkelige ordning.

Den i stk. 2 foreslåede bestemmelse svarer til den nugældende præstelønningslovs § 6, stk. 5.

Til nr. 17.

Bestemmelserne svarer i princippet til lovforslagets § 12, men den foreslåede særregel for folkekirkens tjenestemænd, der er i overensstemmelse med den i henhold til den nugældende præstelønningslovs § 1 fulgte praksis, nødvendiggøres af den særlige karakter, som ansættelsesområderne har inden for folkekirken, jfr. bemærkningerne foran til ændringsforslag nr. 16. Folkekirkens tjenestemænd bør derfor være pligtige at tåle ikke blot en ændring af tjenesteforretningernes omfang og beskaffenhed, men også en rimelig udvidelse af ansættelsesområdet, så længe forandringen ikke ændrer tjenestens karakter og ikke medfører, at stillingen ikke længere kan anses for passende for den pågældende.

Ny paragraf.

18) Efter § 34 indsættes som ny paragraf:

„§ 09. Efter indstilling fra provst og biskop kan der meddeles en præst afsked med virkning efter § 32, såfremt der mellem præsten og menigheden gennem en årrække har bestået en dybtgående uoverensstemmelse, som betyder en væsentlig hindring for det kirkelige livs trivsel på det pågældende sted.

Stk. 2. En præst, der er afskediget efter stk. 1, kan i henhold til § 12 eller efter ansøgning beskikkes i en stilling, som skal besættes i henhold til § 36 i lov om menighedsråd, uanset om han i øvrigt opfylder de betingelser, der er fastsat i nævnte bestemmelse.“

Ny paragraf.

19) Efter § 34 indsættes som ny paragraf:

„§ 010. Adgangen til at indbringe disciplinærsager for de gejstlige domstole berøres ikke af reglerne i denne lov.

Bestemmelsen i stk. 2 tilsigter at skabe mulighed for, at en præst, hvis stilling berøres af en planlagt ændring af den kirkelige forvaltning eller arbejdsform, eller som af helbredsmæssige grunde ikke kan varetage sin stilling, kan søge de i menighedsrådslovens § 36 omhandlede stillinger, uden at den i § 12, stk. 2-3, jfr. § 13, omhandlede fremgangsmåde forinden skal være fulgt. Bestemmelsen kan således betragtes som et supplement til bestemmelserne i § 12, stk. 2-3, jfr. § 13, der også finder anvendelse på folkekirkens tjenestemænd.

Til nr. 18.

Efter den nugældende præstelønningslovs § 14 kan en præst afskediges efter indstilling fra provst og biskop, såfremt der gennem en årrække mellem præsten og menigheden har bestået en dybtgående uoverensstemmelse, som betyder en væsentlig hindring for det kirkelige livs trivsel det pågældende sted.

En bestemmelse af dette indhold indførtes første gang i præstelønningsloven af 1946. Bestemmelsen, der forudsætter, at skylden for uoverensstemmelsen ikke ensidigt kan placeres hos præsten, og at hans forhold i hvert fald ikke kan medføre afsked i medfør af reglerne om disciplinærfølgning, har virket efter sin hensigt og foreslås videreført uændret.

En præst, som afskediges efter denne bestemmelse, og som efter den nugældende regel er berettiget til ventepenge, foreslås tillagt ret til embedets lønning i 3 år efter afskedigelsen efter lovforslagets § 32.

Endvidere foreslås det, at en efter stk. 1 afskediget præst, der vil være berettiget til at søge andet præsteembede, også skal kunne søge de i menighedsrådslovens § 36 omhandlede embeder, uanset om han i øvrigt opfylder de i denne bestemmelse fastsatte betingelser, og at han skal være forpligtet til at lade sig udnævne til en anden passende præstestilling, efter at spørgsmålet herom har været behandlet i det i henhold til § 13 nedsatte nævn.

Til nr. 19.

Det foreslås fastsat, at lovforslagets bestemmelser, herunder navnlig bestemmelserne i kapitel 4 om disciplinærfølgning,

Stk. 2. En præst, imod hvem disciplinær undersøgelse er indledt i medfør af § 20, har ret til at forlange undersøgelsen henvist til provsteretten, jfr. herved bestemmelsen i lov om rettens pleje § 21, stk. 2.

Stk. 3. En tjenestemand, der er tiltalt for provsteretten, er berettiget til at møde med forsvarer ved retten. Såfremt han ikke selv antager en forsvarer, træffer retten bestemmelse om, hvorvidt en sådan skal beskikkes. Bestemmelsen i § 23 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Ved anvendelsen af § 22, stk. 4, og §§ 23-24 sidestilles undersøgelse ved provsteret med tjenstligt forhør.

Til § 49.

20) Stk. 1 affattes således:

„Denne lov træder i kraft den 1. juli 1969.“

Til § 50.

21) Stk. 3 affattes således:

„Stk. 3. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan endvidere fastsætte, at andre bestemmelser i de i stk. 1 nævnte love og de i medfør heraf udfærdigede forskrifter forbliver i kraft.“

22) Efter stk. 3 indsættes som nyt stykke:

„Stk. 01. Indtil lønningsrådet sammensættes på den i § 41, stk. 2 og 3, fastsatte måde, virker rådet med den sammensætning, der er angivet i lønnings- og pensionsloven af 1958, § 48, stk. 1.“

ikke skal berøre adgangen til at indbringe disciplinærsager for de gejstlige domstole efter de derom gældende regler, som ønskes opretholdt.

Stk. 2 og stk. 3 svarer til bestemmelserne i den nugældende præstelønningslovs § 10, stk. 1, idet der dog er tilføjet en henvisning til § 23 med hensyn til afholdelse af udgifterne til forsvarer. Stk. 4 tilsigter at opretholde den i henhold til præstelønningslovens § 10, stk. 2, og § 11 gældende ordning, hvorefter undersøgelse ved provsteret er sidestillet med tjenstligt forhør i henseende til de forhold, som omhandles i lovforslagets § 22, stk. 4, og § 24. Det er ligeledes i denne sammenhæng fundet rigtigt at henvise til bestemmelsen i § 23, der bør finde anvendelse også med hensyn til udgifter til bisidder i forbindelse med undersøgelse ved provsteret.

Til nr. 20.

I overensstemmelse med forslaget i § 45 i forslag til lov om tjenestemandslønninger m. m. og klassificering af tjenestemandstillinger i staten, folkeskolen og folkekirken foreslås det, at lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken træder i kraft den 1. juli 1969.

Til nr. 21.

Efter den i lovforslaget optagne overgangsbestemmelse er det hensigten at tilvejebringe hjemmel til at opretholde en række bestående regler indtil videre.

Efter den nuværende formulering af bestemmelsen i stk. 3 kunne der opstå tvivl om, hvorvidt der er fornøden hjemmel til at opretholde bestående særregler i tilfælde, hvor der indeholdes almindelige regler i lovforslagets øvrige bestemmelser. Da der overgangsmæssigt vil være behov for at opretholde visse særregler, foreslås bestemmelsen i stk. 3 ændret med sigte herpå.

Til nr. 22.

Efter lovforslagets § 41, stk. 2, skal lønningsrådet bl. a. bestå af ét antal medlemmer repræsenterende administrationen og de i § 39 nævnte centralorganisationer. De nævnte centralorganisationer er dem, med hvilke ministeren for statens lønnings- og

pensionsvæsen har indgået hovedaftale. Denne hovedaftale skal efter forslaget § 39, stk. 1, forinden indgåelsen forelægges for lønningsrådet til udtalelse.

Endvidere skal ifølge § 41, stk. 3, af folketinget vælges et antal medlemmer. Antallet af folketingsvalgte medlemmer vil dog efter bestemmelsen først kunne fastsættes, når bl. a. antallet af repræsentanter for centralorganisationerne er fastlagt.

Disse bestemmelser gør det nødvendigt at overveje lønningsrådets sammensætning, indtil der er indgået hovedaftale. Det må forventes, at der vil være behov for lønningsrådets medvirken på flere områder, inden den fremtidige sammensætning kan fastlægges, og det vil følgelig være hensigtsmæssigt at sikre det formelle grundlag for rådets virksomhed i en overgangsperiode.

De i stk. 2 og 3 i overgangsbestemmelsen optagne regler har til formål midlertidigt at opretholde forskellige bestående bestemmelser. Der er herved tænkt på bestemmelser, som opretholdes med deres hidtidige indhold. For lønningsrådets vedkommende er der derimod brug for at fastsætte midlertidige regler om rådets sammensætning ved behandling af opgaver som følge af den nye lov. Under hensyn hertil er det fundet rigtigst at medtage en særlig bestemmelse, der skaber fornødent lovmæssigt grundlag for, at rådet i en overgangsperiode kan fungere med den sammensætning, som er angivet i lønnings- og pensionsloven af 1958.

Til nr. 23.

23) Efter stk. 3 indsættes som nye stykker:
„Stk. 02. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan foretage de ændringer af bestemmelser i § 3 i de årlige normeringslove — for finansårene 1967-68 og 1968-69 dog § 2 — der er nødvendige under hensyn til den ændrede løn- og pensionsordning for statens tjenestemænd.

Stk. 03. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan med lønningsrådets tilslutning gennemføre forslag, der inden lovens ikrafttræden er fremsat over for ham med henblik på optagelse i normeringslov.“

Under § 3 på de årlige normeringslove er optaget en række forskellige bestemmelser vedrørende enkelte tjenestemænd. En del af disse bestemmelser, der har virkning også for tiden efter 1. juli 1969, vil det være nødvendigt at tilpasse til statstjenestemændenes ændrede løn- og pensionsordning.

Der foreslås tillagt ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen bemyndigelse til at foretage de ændringer af sådanne bestemmelser, som er nødvendige for at videreføre den ordning, som det var hensigten at sikre med bestemmelserne.

Der er endvidere i tiden inden lovens ikrafttræden forelagt en række forslag for ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen med henblik på optagelse i en norme-

II. forslag til lov om tjenestemandspension.

Af *ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1.

1) Paragraffen affattes således:

„§ 1. Denne lov omfatter tjenestemænd, der er ansat efter loven om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken, samt sådanne tjenestemænds efterlevende ægtefæller og børn.

Stk. 2. Samme ret til pension efter denne lov tilkommer tjenestemænd ved folketinget og disses efterlevende ægtefæller og børn.“

Til § 4.

2) *Stk. 6* affattes således:

„*Stk. 6.* Såfremt en tjenestemand er ansat på grund af ganske særlige kvalifikationer, kan ministeren efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet bestemme, at pensionsalderen forhøjes med indtil 10 år. Ved afsked på grund af alder eller ved opgørelse af krav på opsat pension efter §§ 24-26 medregnes som forhøjet pensionsalder højst et tidsrum svarende til ansættelsestiden.“

ringslov. I det omfang lønningsrådets tilslutning tilvejebringes, foreslås ministeren bemyndiget til at gennemføre sådanne forslag.

Til nr. 1.

Bestemmelsen i § 1 om pensionslovens anvendelsesområde foreslås affattet på ændret måde som følge af, at lovregler om tjenestemandsansættelse i staten, folkeskolen og folkekirken foreslås samlet i én fælles lovgivning. Under hensyn hertil er det i stk. 1 bestemt, at loven under ét omfatter de tjenestemænd, der er ansat efter loven om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken samt disse tjenestemænds efterlevende ægtefæller og børn.

I ændringsforslaget indgår som stk. 2 bestemmelse vedrørende pensionsforholdene for folketingets tjenestemænd. I lighed med, hvad der gælder efter lønnings- og pensionslovens § 49, stk. 1, er det her bestemt, at folketingets tjenestemænd og disses efterlevende ægtefæller og børn har samme ret til pension som inden for det i stk. 1 omhandlede tjenestemandsområde. Det er i denne forbindelse forudsat, at kompetencen til at træffe afgørelser i pensionsspørgsmål vedrørende folketingets tjenestemænd lige som hidtil forbliver hos folketingets egne organer, jfr. herved ændringsforslag nr. 14).

Til nr. 2.

Reglen i lovforslagets § 4, stk. 6, om tildeling af forhøjet pensionsalder med indtil 10 år til tjenestemænd, der er ansat på grund af ganske særlige kvalifikationer, foreslås suppleret med en bestemmelse om, at den tjenestemandspension, der opnås ved afsked på grund af alder, efter at tildeling af forhøjet pensionsalder har fundet sted, eller som sikres i medfør af reglerne om opsat pension, afpasses i forhold til den tid, i hvilken den pågældende har haft tjenestemandsansættelse. Den foreslåede ændring influerer ikke på retningslinjerne for pensionsfastsættelsen i de tilfælde, hvor pensionsretten aktualiseres i forbindelse med fratræden på

Til § 5.

3) Paragraffen affattes således:

„§ 5. En tjenestemands pensionsgivende lønningsindtægt er lønnen på det opnåede løntrin, forøget med eventuelt personligt pensionsgivende tillæg. Lønningsindtægt, der overstiger 91.000 kr., kommer dog ikke i betragtning ved pensionsberegning.“

Til § 6.

4) Paragraffen affattes således:

„§ 6. Egenpension udgør for hvert års pensionsalder et basisbeløb på 96 kr. samt et beløb, der andrager følgende procentdele af den pensionsgivende lønningsindtægt:

Af beløb indtil 32.000 kr. . . . . . 1,5 pct.
og af beløb fra 32.001 kr. . . . . . 1,2 pct.

Pensionen kan ikke overstige den til en pensionsalder på 37 år svarende pension.

Stk. 2. Når en tjenestemand begærer afsked efter at være fyldt 60 år, nedsættes pensionen i forhold til den tid, der står tilbage, indtil han fylder 67 år eller opnår den lavere alder, ved hvilken han senest skulle have været afskediget.

Stk. 3. Bestemmelserne i §§ 45-47 i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken finder anvendelse ved fastsættelse af fradraget efter stk. 2.“

grund af helbredsforårsaget utjenstydighed eller ved afsked af anden tjenestemanden utilregnelig årsag eller udløses som følge af tjenestemandens død.

Til nr. 3.

I § 5 er indføjet bestemmelse om, at lønningsindtægt, der overstiger 91.000 kr., ikke kommer i betragtning ved pensionsberegning. Denne beløbsgrænse er indsat med sigte på at opnå, at der ved pensionsberegning efter bestemmelserne i lovforslagets § 6 og for ægtefællepensioners vedkommende § 12 fremkommer et passende afstemt størrelsesforhold mellem pensioner fra de lavest placerede tjenestemandstillinger og pensioner fra stillinger i 40. lønramme.

Til nr. 4.

Bestemmelsen i § 6 indeholder de beregningsregler, der foreslås bragt i anvendelse ved fastsættelse af ordinær egenpension på grundlag af tjenestemandens pensionsalder og pensionsgivende lønningsindtægt.

Efter den hidtil gældende ordning regnes pensionsindtjeningen fra det tidspunkt, da optjening af pensionsalder påbegyndes, d.v.s. når tjenestemanden har været fast ansat i 5 år efter sit fyldte 30. år. Ifølge lønnings- og pensionslovens § 54, stk. 3, udgør den ordinære pension med en pensionsalder under 10 år 50 pct. af den løn, der danner grundlag for pensionsberegning, og denne pensionsprocent stiger, efterhånden som pensionsalderen forøges, indtil 75 pct., der opnås med en pensionsalder på 32 år. — Pensionsberegning foretages, hvad det lønmæssige beregningsgrundlag angår, med udgangspunkt i tjenestemandens sidst opnåede pensionsgivende lønningsindtægt, men således, at lønningsindtægt over 4.000 kr. kun indgår i beregningen med et reduceret beløb, jfr. den i lønnings- og pensionslovens § 54, stk. 1, fastlagte reduktionsskala.

Pensionsindtjeningen vil efter lovforslaget fremtidig forløbe således, at den indtjente pension for hvert tjenesteår efter det fyldte 25. år og indtil pensionsalderen er 37 år, forøges med $\frac{1}{37}$ af pensionen på højeste pensionsalderstrin.

Ud fra lignende synspunkter, som ligger til grund for anvendelsen af en reduceret

lønningsindtægt ved pensionsberegning efter de gældende bestemmelser, stilles der forslag om, at egenpensioner fremtidig sammensættes af et basisbeløb, der er af ensartet størrelse for pensionister med samme pensionsalder, og af et beløb, der beregnes som en procentdel af den pensionsgivende lønningsindtægt inden for den overgrænse, som er foreslået fastlagt i § 5.

Det foreslås, at basisbeløbet fastsættes til 96 kr. for hvert års pensionsalder, således at beløbet med en pensionsalder på 37 år vil udgøre 3.552 kr., og at den i forhold til den pensionsgivende lønningsindtægt fastsatte del af pensionen for hvert års pensionsalder beregnes som 1,5 pct. af lønningsindtægt indtil 32.000 kr. og 1,2 pct. af lønningsindtægt fra 32.001 kr. indtil 91.000 kr., svarende til en højeste pensionsprocent på henholdsvis 55,5 pct. og 44,4 pct.

Om regulering af pensioner i forhold til udviklingen i priser og lønninger henvises til bestemmelserne i lovforslagets § 27 og de dertil hørende bemærkninger.

Med hensyn til bestemmelsen i lovforslagets § 6, stk. 2, om nedsættelse af den beregnede egenpension i tilfælde, hvor en tjenestemand begærer afsked efter at være fyldt 60 år, henvises til bemærkningerne til § 3.

I paragraffens 3. stykke stilles forslag om, at den nærmere fastsættelse af det omhandlede pensionsfradrag skal ske ved aftale med tjenestemændenes centralorganisationer efter reglerne i §§ 45-47 i forslag til lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken. I forslag til lov om tjenestemandslønninger m. m. og klassificering af tjenestemandstillinger i staten, folkeskolen og folkekirken indgår under § 29 bestemmelse om, at fradraget i henhold til pensionslovforslagets § 6, stk. 2, indtil sådan aftale måtte blive truffet, beregnes på følgende måde:

Når pensionsalderen er
35 år eller derover, afkortes pr. år 1 pct. af pensionen,
fra 30 år til 35 år, afkortes pr. år 2 pct. af pensionen,
under 30 år, afkortes pr. år 3 pct. af pensionen.

Til § 8.

5) I stk. 1 ændres ordene „den højeste pensionsalder.“ til: „en pensionsalder på 37 år.“

Til § 12.

6) Paragraffen affattes således:

„§ 12. Ægtefællepension udgør for hvert års pensionsalder et basisbeløb på 58 kr. samt et beløb svarende til $\frac{2}{3}$ af egenpensionen efter § 6, stk. 1.

Stk. 2. Er den afdøde ægtefælle afgået ved døden som følge af tilskadekomst i tjenesten, udgør pensionen det beløb, der gælder for en pensionsalder på 37 år. Det samme gælder, såfremt den afdøde ægtefælle oppebar pension efter § 8.

Stk. 3. Såfremt den afdøde ægtefælles alder efter fradrag af det antal år, ægteskabet har været, overstiger den længstlevende ægtefælles alder ved førstafdødes død med mere end 10 år, nedsættes ægtefællepensionen efter stk. 1-2 med 2 pct. for hvert år, forskellen overstiger 10 år.“

Til § 15.

7) I stk. 1 ændres „2.000 kr.“ til: „2.150 kr.“ og „4.000 kr.“ til: „4.300 kr.“

Til nr. 5.

Den foreslåede ændring er af redaktionel karakter.

Til nr. 6.

Bestemmelserne i lovforslagets § 12 indeholder rammerne for fastsættelse af ægtefællepensioner.

Efter lønnings- og pensionsloven fastsættes enkepensioner ved en selvstændig beregning på grundlag af den i lovens § 64, stk. 3, indeholdte pensionsalderskala og den efter reglerne i samme paragrafs 2. stykke reducerede lønningsindtægt.

Ifølge lovforslaget lægges til grund, at ægtefællepension i lighed med, hvad der foreslås at skulle gælde for egenpensionens vedkommende, sammensættes af et basisbeløb og af en pensionsdel, der er beregnet under hensyntagen til den afdøde ægtefælles pensionsgivende lønningsindtægt. Der stilles forslag om, at basisbeløbet for hvert års pensionsalder fastsættes til 58 kr. — således at dette beløb med 37 års pensionsalder vil udgøre 2.146 kr. — og til basisbeløbet foreslås lagt et beløb, svarende til $\frac{2}{3}$ af den afdøde ægtefælles egenpension, opgjort efter bestemmelsen i § 6, stk. 1.

Paragraffens 2. stykke indeholder bestemmelser, der sikrer ægtefællen ret til forhøjet pension, såfremt den afdøde ægtefælle er afgået ved døden som følge af tilskadekomst under udførelse af tjenesten eller var pensioneret med tilskadekomstpension efter lovforslagets § 8. Ægtefællepensionen vil i så fald udgøre det beløb, der gælder for en pensionsalder på 37 år, jfr. herved bestemmelsen i lønnings- og pensionslovens § 64, stk. 4.

Beregningsreglen i § 12, stk. 3, tager sigte på at skabe mulighed for at afpasse ægtefællepensionens størrelse under hensyntagen til ægteskabets varighed i tilfælde, hvor den afdøde ægtefælle var væsentligt ældre end den længstlevende.

Til nr. 7.

Under hensyn til lønudviklingen i tiden indtil april 1969 foreslås det, at beløbsatsen for børnepensionstillæg og børnepension fastsættes til 2.150 kr. for hvert barn og til

Til § 19.

8) Ordene „inden for det i § 1 angivne område“ ændres til: „inden for det i § 1, stk. 1, angivne område“.

Til § 27.

9) Paragraffen affattes således:

„§ 27. Pensioner og efterindtægt efter bestemmelserne i kapitel 2-6 dyrtidsreguleres på samme måde som tjenestemandslønninger.

Stk. 2. Når der sker generel ændring af tjenestemandslønninger, foretages tilsvarende regulering af de i stk. 1 nævnte pensioner og efterindtægt. Egenpensionens og ægtefællepensionens basisbeløb, de i §§ 5 og 6 fastsatte beløbsgrænser samt de efter § 15 gældende satser for børnepensionstillæg og børnepension reguleres på samme måde.

Stk. 3. Pensioner efter kapitel 7 reguleres efter bestemmelserne i stk. 1-2, når udbetaling påbegyndes.“

4.300 kr., hvor der er tale om børnepension til forældrelose børn.

Til nr. 8.

Ændringsforslaget står i forbindelse med den foreslåede ændrede affattelse af lovforslagets § 1.

Til nr. 9.

Efter den foreslåede ændrede formulering af reguleringsbestemmelserne i § 27 fastslås i stk. 1, at egenpension, ægtefællepension og børnepension dyrtidsreguleres på samme måde som tjenestemandslønningerne, og at også efterindtægt undergives sådan regulering. Regler om dyrtidsregulering af tjenestemandslønningerne indgår i §§ 7-8 i forslag til lov om tjenestemandslønninger m. m. og klassificering af tjenestemandstillinger i staten, folkeskolen og folkekirken, hvor det er bestemt, at dyrtidsregulering finder sted for hver 3 points udsving i reguleringspristallet ud over 100.

Efter paragraffens 2. stykke vil løbende pensioner og efterindtægt endvidere være undergivet regulering i takt med generelle ændringer af tjenestemandslønningerne, således at der sikres opretholdelse af det størrelsesforhold mellem løn og pension, som er til stede på pensioneringstidspunktet, efterhånden som der ved generelle reguleringer måtte ske ændring af de lønninger, der er lagt til grund ved pensionsfastsættelsen. Desuden sikres der størrelsesmæssig balance mellem pensioner, hvis udbetaling påbegyndes til forskellige tider, idet det bestemmes, at de beløbsenheder, der virker normgivende ved pensionsfastsættelsen, såsom egenpensionens og ægtefællepensionens basisbeløb, overgrænsen for den pensionsgivende lønningsindtægt, der tages i betragtning ved pensionsberegning, og satserne for børnepension m. v., reguleres på samme måde.

I paragraffens 3. stykke stilles der forslag om, at opsatte pensioner undergives regulering i forhold til pris- og lønudviklingen efter det tidspunkt, da pensionsudbetaling påbegyndes.

Ny kapiteloverskrift.

10) Efter § 27 indføjes som ny kapiteloverskrift:

„Kapitel 0. Samordning med pensioner
efter den sociale
pensionslovgivning.“

Ny paragraf.

11) Efter § 27 indsættes som ny paragraf:

„§ 01. Ved udbetaling af pension efter denne lov til personer, der er berettigede til pension i henhold til lov om folkepension eller lov om invalidepension m. v., eller hvis ægtefælle har sådan ret, eller som er berettigede til pension efter lov om pension og hjælp til enker m. fl., foretages fradrag efter reglerne i §§ 02-03.

Stk. 2. For samlevende ægtefæller, der begge oppebærer tjenestemandspension, foretages fradrag kun i den tjenestemandspension, der er størst.“

Til nr. 11.

Medens tjenestemandspensionerne før 1958 i almindelighed ikke kunne suppleres med ydelser i henhold til den dagældende sociale pensionslovgivning, blev det ved udarbejdelsen af pensionsordningen ifølge lønnings- og pensionsloven lagt til grund, at tjenestemænd skulle være omfattet af rettighederne og pligterne efter den i 1956 gennemførte folkepensionsordning, herunder retten til at oppebære folkepensionens mindstebeløb fra det 67. år. Denne forudsætning blev realiseret derved, at de bestemmelser i folkepensionslovgivningen, som undtog tjenestemænd og tjenestemandspensionister samt dermed ligestillede persongrupper fra adgangen til folkepensionens mindstebeløb, blev ophævet samtidig med lønnings- og pensionslovens ikrafttræden.

Efterlønnen inden for tjenestemandsrådet kom hermed typisk til at omfatte dels den i lønnings- og pensionsloven hjemlede tjenestemandspension, dels folkepension i form af mindstebeløbet, idet tjenestemandspensionen på grund af pensionsindtægtens størrelse kun sjældnere lader sig forene med indtægtsbestemt pension fra det offentlige.

I tiden efter 1958 er der gennemført bestemmelser om indførelse af fuld, ikke-indkomstreguleret folkepension i løbet af en 5-årig overgangsperiode regnet fra 1. april 1965, således at enhver på 67 år eller derover fra 1. april 1970 vil have ret til folkepensionens grundbeløb uden hensyn til de økonomiske forhold, ligesom der i øvrigt gennem den udbygning, som derudover har fundet sted på den sociale pensionslovgivnings område, er gennemført andre væsentlige forbedringer af den almindelige efterløns sikring i samfundet.

Da tjenestemænd og andre dermed side-stillede persongrupper med pensionsrettigheder i et offentligt ansættelsesforhold ifølge folkepensionsloven er undtaget fra reglerne om fuld folkepension og i øvrigt på flere områder indtager en særstilling, for så vidt

angår adgangen til at opnå pension efter den sociale pensionslovgivning, er der som følge af denne udvikling sket en sådan forskydning af relationerne mellem tjenestemændenes efterlønmæssige forhold og efterlønsforholdene uden for tjenestemandsområdet, som gør det aktuelt at søge tjenestemandspensionerne afpasset på ændret måde i forhold til pensionsydelse efter sociale pensionsordninger.

På baggrund heraf er der i pensionslovsforslagets kapitel 0 som noget nyt foreslået optaget bestemmelser om samordning mellem tjenestemandspension og pensioner efter den sociale pensionslovgivning. De herom foreslåede regler tilsigter at skabe forudsætning for, at tjenestemandspensionister ligestilles med andre befolkningsgrupper, hvad angår rettighederne efter den almindelige sociale pensionslovgivning, idet tjenestemandspensionerne foreslås afstemt beløbsmæssigt på en sådan måde, at en kombination af pensionsydelserne kan finde sted.

I § 01 fastslås, at denne beløbsmæssige tilpasning foretages ved indeholdelse af fradrag i den udbetalte tjenestemandspension, når pensionisten eller dennes ægtefælle har ret til at få udbetalt pension i henhold til folkepensionsloven, invalidepensionsloven eller loven om pension og hjælp til enker m. fl. ved siden af tjenestemandspensionen. Retningslinjerne for beregning af dette fradrag størrelse er nærmere angivet i §§ 02-03.

Heraf følger, at fradragreglerne tager sigte på pensioner af enhver art, der er erhvervet i medfør af de i pensionslovsforslaget indeholdte regler, men at fradrag i tjenestemandspension ikke vil komme til afkortning, før pensionisten eller dennes ægtefælle opfylder de almindelige betingelser for at opnå social pension af den her angivne beskaffenhed. Fradragreglerne tager som nævnt efter forslaget udelukkende sigte på kombination af tjenestemandspension på den ene side og folkepension, invalidepension eller offentlig enkepension på den anden side, således at der ikke forudsættes foretaget fradrag for tillægspension fra ATP efter de nugældende derom fastsatte regler i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

I paragraffens 2. stykke er det for at hindre, at der bliver foretaget mere end ét fradrag for samlevende ægtefæller, der begge oppebærer tjenestemandspension, bestemt,

Ny paragraf.

12) Efter § 27 indsættes som ny paragraf:

„§ 02. For personer, der opfylder betingelserne for at oppebære folkepension med fuldt grundbeløb i henhold til § 3, stk. 2, i lov om folkepension, udgør fradraget for hvert års pensionsalder, som er lagt til grund ved tjenestemandspensionens beregning, 2 procent af folkepensionens grundbeløb.“

at fradrag for sådanne ægtefællers vedkommende alene finder sted i den tjenestemandspension, der er størst.

Til nr. 12.

Bestemmelserne i § 02 fastlægger rammerne for beregning af samordningsfradrag i de tilfælde, hvor tjenestemandspension kombineres med fuld folkepension, og forudsætter således, at der sker ophævelse af reglerne i folkepensionslovens § 3, stk. 3, hvorefter tjenestemænd og tjenestemandspensionister er undtaget fra adgangen til at opnå folkepensionens fulde grundbeløb som en ikke-indkomstreguleret ydelse i tiden efter 1. april 1970. Da samordningsfradrag efter de foreslåede bestemmelser vil blive foretaget, når en tjenestemandspensionist er fyldt 67 år, bør der endvidere træffes foranstaltninger med henblik på at undgå, at pensionisten, dersom begæring om folkepension ikke måtte være indgivet, afskæres fra at udnytte retten til at få udbetalt folkepension med virkning fra det tidspunkt, da afkortningen af samordningsfradrag påbegyndes.

Den fulde folkepension vil blive udbetalt med et grundbeløb, som med de pr. 1. oktober 1968 gældende tillæg udgør 10.860 kr. årlig for ægtepar, når begge ægtefæller er fyldt 67 år, og 7.212 kr. for enlige personer samt ægtepar, af hvilke kun den ene ægtefælle er folkepensionsberettiget.

Samordningsfradraget foreslås beregnet med udgangspunkt i satserne for folkepensionens fulde grundbeløb som en procentdel af den folkepension, der kommer til udbetaling, og fastsat i det enkelte tilfælde ved anvendelse af en fradragsprocent, der er ens for personer, som under tjenestemandsansættelse har opnået samme pensionsalder, uanset om folkepension ydes med ægteparbeløbet, efter satsen for enlige eller med grundbeløbet for enlige forøget med ægteskabstillæg. Efter forslaget fastsættes fradragsprocenten til 2 procent for hvert års pensionsalder, der er lagt til grund ved tjenestemandspensionens beregning. I forhold til de ovenfor nævnte folkepensionssatser pr. 1. oktober 1968 vil samordningsfradraget for ægteparpensionister udgøre 8.036 kr., når pensionsalderen er 37 år, og for enlige pensionister vil det tilsvarende

højeste samordningsfradrag beløbe sig til 5.337 kr.

Den foreslåede ordning indebærer, at det samordningsfradrag, der kommer til anvendelse for pensionister, hvis tjenestemandspension er beregnet på grundlag af en pensionsalder på 37 år eller derover, ned sættes i samme takt, som tjenestemandspension på derunder liggende pensionsalderstrin er aftrappet i forhold til erhvervet pensionsalder.

Mulige tillægsydelse til fuld folkepension, såsom ventetillæg, alderstillæg, børnetillæg m.v., tænkes ikke taget i betragtning ved samordningsfradragets beregning. Det samme gælder ægteskabstillæg til folkepensionister, hvis ægtefælle ikke er pensionsberettiget. Dette tillæg er med virkning fra 1. april 1970 foreslået ændret til en indtægtsreguleret tillægsydelse, der aftrappes således, at ægteskabstillæg ikke vil kunne ydes, når indtægten overstiger ca. 7.000 kr. Det er dog samtidig forudsat, at forhøjelser i form af midlertidigt tillæg til den offentlige pensions grundbeløb af samme karakter som de tillæg, der senest er blevet ydet i medfør af lov nr. 79 af 20. marts 1968 om midlertidigt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister, indgår som en del af det grundbeløb, hvoraf samordningsfradraget for tjenestemandspensionister beregnes.

Ny paragraf.

13) Efter § 27 indsættes som ny paragraf:

„§ 03. For personer, der oppebærer indtægtsbestemt folkepension i henhold til § 3, stk. 1, i lov om folkepension, invalidepension i medfør af § 3 i lov om invalidepension m. v. eller pension efter lov om pension og hjælp til enker m. fl. med et grundbeløb, der sammenlagt med tjenestemandspensionen er højere end den samlede pension, der ville komme til udbetaling efter bestemmelsen i § 02, såfremt der var erhvervet ret til fuld folkepension, fradrages det overskydende beløb.

Stk. 2. For tjenestemænd, der er afskediget med pension efter bestemmelserne i § 2, stk. 2, jfr. §§ 7-8, og som oppebærer pension i henhold til § 3, stk. 2, i lov om invalidepension m. v., fradrages et beløb svarende til invalidepensionens erhvervsudygtighedsbeløb for enlige. Det samme gælder for per-

Til nr. 13.

Bestemmelserne i § 03 angår de tilfælde, hvor tjenestemandspension kombineres med indtægtsbestemt folkepension, offentlig enkepension eller invalidepension.

I tiden efter 1. april 1970 vil der fortsat være adgang til at oppebære indtægtsbestemt folkepension; men denne folkepension vil som hovedregel være begrænset til kvinder i alderen 62-67 år samt til personer i alderen 60-67 år, som ved dispensation får tillagt folkepension på grund af svigtende helbred eller af andre særlige grunde. — Ligeledes vil det fortsat være muligt at opnå offentlig enkepension, der ydes efter satser og beregningsregler, som er parallelle med, hvad der gælder for indtægtsbestemt folkepension.

Invalidepension i henhold til invalidepensionsloven består af pensionsydelse, der alt

soner, der oppebærer ægtefællepension efter bestemmelserne i § 11, stk. 2, jfr. § 12, stk. 2, samtidig med pension i henhold til § 3, stk. 2, i lov om invalidepension m. v.“

efter graden af erhvervsevnenes nedsættelse i det enkelte tilfælde sammensættes af 1) grundbeløb + invaliditetsbeløb + beløb for erhvervsudygtighed, 2) grundbeløb + invaliditetsbeløb eller 3) halvt grundbeløb + halvt invaliditetsbeløb. Invalidepensionens grundbeløb svarer til grundbeløbet efter folkepensionsordningen og er indkomstgradueret efter stort set samme regler som den indtægtsbestemte folkepension. Derimod ydes invaliditetsbeløb og beløb for erhvervsudygtighed, som hver for sig svarer til halvdelen af fuldt grundbeløb, uden hensyn til pensionistens økonomiske forhold.

Efter den bestående ordning er tjenestemandspensionister omfattet af visse særregler om beregning af indtægtsbestemt offentlig pension. Folkepensionsloven indeholder således i § 5, stk. 1, pkt. 2) b, regler om et på særlig måde maksimeret pensionsfradrag for personer, der har pensionsindtægt i form af tjenestemandspension, og foreskriver endvidere i § 6, at den beregnede folkepension reduceres med 20 pct. af det beløb, hvormed tjenestemandspensionen overstiger $\frac{2}{3}$ af det fradragsfri beløb. Tilsvarende bestemmelser indgår i loven om pension og hjælp til enker og i invalidepensionsloven.

Bestemmelsen i § 03 tilsigter at skabe forudsætning for, at tjenestemandspension behandles på linje med anden pensionsindkomst ved afgørelsen af, om indtægtsbestemt folkepension, enkepension eller invalidepension kan ydes, og i bekræftende fald med hvilket beløb. Efter forslaget realiseres denne forudsætning på den måde, at størrelsen af den samlede efterløn, der maksimalt kan udbetales ved at kombinere tjenestemandspension med den indtægtsbestemte folkepensions, enkepensions eller invalidepensions grundbeløb, begrænses til den efterløn, der i alt ville blive udbetalt efter bestemmelsen i § 01, såfremt pensionisten var fyldt 67 år og dermed ville være berettiget til fuld folkepension. Fremkommer der ved kombinationen en samlet efterløn over denne grænse, sker der efter forslaget fradrag i tjenestemandspensionen af det overskydende beløb.

Paragraffens 2. stk. omhandler særskilt sådanne tjenestemænd, som er afskediget med kvalificeret svagelighedspension efter

Til § 28.

14) Stk. 1 affattes således:

„Stk. 1. Afgørelse om, hvorvidt betingelserne for at oppebære ydelser efter denne lov er til stede, træffes, for så vidt angår personer, der omfattes af § 1, stk. 1, af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.“

Til § 31.

15) Paragraffen affattes således:

„§ 31. Denne lov træder i kraft samtidig med og har virkning fra samme tidspunkt som lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken. Bestemmelserne i kapitel 0 har dog tidligst virkning fra 1. april 1970.

Stk. 2. Om ophævelse af den hidtil gældende lovgivning om tjenestemænds pension m. v. gælder reglerne i § 60 i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken.“

Ny paragraf.

16) Efter § 31 indsættes som ny paragraf:

„§ 04. Pensionsalderen for de ved lovens ikrafttræden ansatte tjenestemænd, der har erhvervet pensionsalder efter de hidtil gældende regler, omregnes på pensioneringstidspunktet på grundlag af den pensionsalder, der ville være opnået efter de hidtidige regler.

Stk. 2. Omregning efter stk. 1 foretages således:

En pensionsalder efter de hidtidige regler

under 10 år	omregnes til 25 år
fra 10 - - 12 -	- 26 -
12 - - 14 -	- 27 -
14 - - 16 -	- 28 -
16 - - 18 -	- 29 -
18 - - 20 -	- 30 -
20 - - 22 -	- 31 -
22 - - 24 -	- 32 -

bestemmelsen i lovforslagets § 7 eller med tilskadekomstpension i medfør af § 8, samt personer, der oppebærer ægtefællepension efter tilskadekomstregler. Det foreslås, at der for disse pensionisters vedkommende sker et selvstændigt fradrag i tjenestemandspensionen, såfremt den pågældende tillige oppebærer invalidepension, hvori indgår beløb for erhvervsudygtighed.

Til nr. 14.

Ændringsforslaget står i forbindelse med den foreslåede ændrede affattelse af lovforslagets § 1, hvorom henvises til ændringsforslag nr. 1 med tilhørende bemærkninger.

Til nr. 15.

Lovforslagets ikrafttrædelsesbestemmelser foreslås suppleret med bestemmelse om, at reglerne i kapitel 0 om samordning med pensioner efter den sociale pensionslovgivning tidligst får virkning fra 1. april 1970, samtidig med at den fulde folkepension bliver alment gældende.

Til nr. 16.

Lovforslagets bestemmelser indebærer, at allerede ansatte og fremtidigt ansatte tjenestemænd pensionsmæssigt bliver omfattet af den foreslåede nyordning. De ved lovens ikrafttræden ansatte tjenestemænd vil herefter ifølge de almindelige regler fra lovens ikrafttræden blive inddraget under nyordningen med en pensionsalder svarende til ansættelsestiden som tjenestemand efter det fyldte 25. år, jfr. bestemmelserne i § 4.

En tjenestemands pensionsalder regnes efter den gældende ordning fra det tidspunkt, da han har været fast ansat i 5 år efter sit fyldte 30. år. Den pensionsoptjening, der knytter sig til erhvervelse af pensionsalder, forløber for egenpensionens vedkommende således, at der i tiden fra pensionsalderserhvervelsens påbegyndelse, og indtil tjenestemanden tidligst ved sit fyldte

Bet. o. lovf. om statens tjenestemænd m. m.

-	24	-	-	26	-	—	33
-	26	-	-	28	-	—	34
-	28	-	-	31	-	—	36
-	31	år	og	derover	—	-	37

Stk. 3. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan, når særlige forhold taler derfor, efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet bestemme, at virksomhed forud for ansættelse som tjenestemand tages i betragtning ved beregning af pensionsalder efter de hidtidige regler, såfremt sådan virksomhed er udført under ansættelse inden for det i § 1 angivne område efter det fyldte 30. år.

Stk. 4. Pensionsalderen efter stk. 1-3 anvendes dog ikke som grundlag for beregning af pension, dersom tjenestemanden efter de øvrige bestemmelser i loven har opnået en pensionsalder, der er højere.“

67. år har opnået en pensionsalder på 32 år, sikres en pension, stigende fra 50 pct. til 75 pct. af den lønningsindtægt, hvoraf pensionen beregnes.

Efter forslaget forøges den indtjente pension for hvert tjenestear efter det fyldte 25. år med $\frac{1}{37}$ af pensionen på højeste pensionsalderstrin, indtil pensionsindtjeningen har nået maksimum ved en pensionsalder på 37 år.

Denne forskel på pensionsoptjeningens forløb efter den bestående og den foreslåede fremtidige ordning medfører, at den indtjente pension efter nyordningen i nogle tilfælde vil være relativt mindre, målt i forhold til højstepensionen, end den tilsvarende pension efter de hidtidige regler ville være i sammenligning med en højstepension, der er beregnet som 75 pct. af løngrundlaget.

Under hensyn hertil stilles der under § 04 forslag om en overgangsregel gældende generelt for de tjenestemænd, som ved nyordningens ikrafttræden har erhvervet pensionsalder efter de hidtidige regler. Forslaget går ud på, at der for disse tjenestemænds vedkommende på pensioneringstidspunktet foretages en pensionsaldersomregning på grundlag af den pensionsalder, tjenestemanden ville have opnået efter de hidtidige regler, hvorved der sikres tilnærmelsesvis samme størrelsesforhold mellem den aktuelle pension og højeste pension som ved pensionsberegning efter de hidtidige regler. Den foreslåede omregningsskala i stk. 2 er udarbejdet med udgangspunkt i, at de tjenestemænd, der forud for pensionslovens ikrafttræden har opnået en pensionsalder på indtil 10 år, efter lønnings- og pensionslovens § 54, stk. 3, er tilsikret en pensionskvotient på 50 pct. Denne gruppe af tjenestemænd vil ved nyordningens ikrafttræden befinde sig i et levealdersinterval fra 35 år og indtil mindst 45 år.

Forslaget indebærer, at omregningsreglen bringes i anvendelse ved beregning af egenpension og ægtefællepension såvel som ved fastsættelse af opsat pension i henhold til bestemmelserne i §§ 24-26. Endvidere bemærkes, at allerede ansatte tjenestemænd, der med særlig hjemmel på normeringslov eller bevillingslov har fået tillagt forhøjet pensionsalder, ved anvendelse af den foreslåede omregningsregel vil få beregnet pen-

sion under hensyntagen til den således opnåede pensionsanciennitetsforhøjelse.

Som led i denne overgangsordning stilles der under stk. 3 forslag om en bemyndigelsesregel, hvorefter ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet kan træffe bestemmelse om, at ansættelsestid forud for ansættelse som tjenestemand tages i betragtning ved beregning af pensionsalder efter de hidtidige regler, såfremt særlige forhold måtte tale herfor. Det er efter forslaget en forudsætning for, at sådan medregning kan finde sted, at den virksomhed, der tages i betragtning, er udført efter det fyldte 30. år under ansættelse i statens, folkeskolens eller folkekirkens tjeneste. Efter den her foreslåede ordning vil det være muligt ud fra en konkret bedømmelse ved fastsættelse af pensionsalderen at tage hensyn f. eks. til unormal langvarig tjeneste på aspirantvilkår eller til virksomhed, der i øvrigt efter den hidtil bestående ordning ville kunne danne grundlag for at søge pensionsalderen forhøjet med særlig hjemmel på normerings- eller bevillingslov.

Det er dog ikke tanken, at den pensionsalder, der fremkommer ved omregning efter de foreslåede regler, skal tjene som grundlag for pensionsberegning, såfremt tjenestemanden efter de øvrige bestemmelser i lovforslaget måtte have opnået en pensionsalder, der er højere. Bestemmelse herom er optaget i paragraffens 4. stk.

Ny paragraf.

17) Efter § 31 indsættes som ny paragraf:

„§ 05. For tjenestemænd, der forud for lovens ikrafttræden er ansat uden ret til pension, indgår ansættelsestid indtil ikrafttrædelsen i pensionsalderen efter reglerne i § 4 under forudsætning af, at der for den medregnede tid sker efterbetaling af ordinært pensionsbidrag efter de hidtidige regler.

Stk. 2. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan efter indhentet udtalelse fra nævnet for helbredsbedømmelser i tjenestemandssager bestemme, at tjenestemænd, der forud for lovens ikrafttræden er ansat uden ret til pension af helbredsmæssige grunde, eller for hvem der hidtil er foretaget afkortning af forhøjet pensionsbidrag i med-

Til nr. 17.

En del tjenestemænd er ansat uden pensionsret som følge af, at de alders- eller helbredsmæssige forudsætninger for pensionsberettigende ansættelse ikke har været til stede. Under sådan ansættelse er der ikke foretaget pensionsbidragsafkortning i lønnen.

Det foreslås, at det for disse tjenestemænds vedkommende skal være en forudsætning for at få medregnet ansættelsestid forud for lovens ikrafttræden i pensionsalderen, at der for den medregnede tid sker efterbetaling af normalt pensionsbidrag efter de til enhver tid anvendte pensionsbidragssatser.

før af § 50, stk. 2, i lønnings- og pensionsloven af 1958, ikke har ret til pension efter § 7, stk. 1, såfremt afsked finder sted inden for et nærmere fastsat tidsrum som følge af en lidelse, der har givet anledning til ansættelse uden pensionsret eller til afkortning af forhøjet pensionsbidrag.“

Ny paragraf.

18) Efter § 31 indsættes som ny paragraf:

„§ 06. En tjenestemand, der fratræder sin stilling uden at være berettiget til pension efter § 2, kan i stedet for at bevare ret til opsat pension efter §§ 24-26 for ansættelsestid forud for denne lovs ikrafttræden vælge at få udbetalt pensionsbidrag efter bestemmelserne i § 50, stk. 3, i lønnings- og pensionsloven af 1958.

Stk. 2. Pensionsbidrag, der er tilbagebetalt ved ophør af tjenstemandsansættelse, skal ved genansættelse i tjenstemandsstilling på ny indbetales efter de hidtidige regler.“

Ny paragraf.

19) Efter § 31 indsættes som ny paragraf:

„§ 07. Egenpension efter § 6, stk. 1, til de lektorer, der ved lovens ikrafttræden var placeret i hidtidig 26. lønningsklasse, og som ved pensionering er henført til lønramme 34, forhøjes med et pensionstillæg, der for hvert års pensionsalder udgør 33 kr.

Stk. 2. Pensionstillæg efter stk. 1 medregnes ikke ved fastsættelse af ægtefællepension efter § 12.“

Efter bestemmelsen i lovforslagets § 7, stk. 2, kan der i forbindelse med ansættelse som tjenestemand tages forbehold gældende for et nærmere fastsat tidsrum om retten til forhøjet tjenestemandspension efter paragraffens 1. stykke. I forlængelse af denne ordning foreslås der ved en tilføjelse til § 36 indført en bemyndigelsesordning, som vil gøre det muligt at bestemme, at tjenestemænd, der forud for lovens ikrafttræden er ansat uden ret til pension af helbredsmæssige grunde, eller for hvem der hidtil er blevet afkortet forhøjet pensionsbidrag i medfør af lønnings- og pensionslovens § 50, stk. 2, ikke har ret til den i § 7, stk. 1, omhandlede kvalificerede pension, dersom afsked måtte finde sted inden for et nærmere fastsat tidsrum som følge af en lidelse, der har givet anledning til ansættelse uden pensionsret eller til afkortning af forhøjet pensionsbidrag.

Til nr. 18.

Det foreslås, at der gives de tjenestemænd, for hvem der i tiden indtil lovens ikrafttræden er indeholdt pensionsbidrag, og som på et senere tidspunkt måtte fratræde under omstændigheder, der ikke giver ret til pension efter reglerne i lovforslagets § 2, adgang til at vælge imellem at bevare ret til opsat pension for ansættelsestid før lovens ikrafttræden eller at få tilbagebetalt de for samme periode indeholdte pensionsbidrag efter reglerne i lønnings- og pensionslovens § 50, stk. 3.

Bestemmelsen i paragraffens 2. stk. indebærer, at der ved genansættelse i tjenstemandsstilling efter lovens ikrafttræden må ske indbetaling efter de hidtidige regler af pensionsbidrag, der er blevet tilbagebetalt i forbindelse med ophør af tidligere tjenstemandsansættelse.

Til nr. 19.

Forslaget tager sigte på at hindre, at de lektorer, der efter den hidtil gældende ordning er placeret i 26. lønningsklasse, og som pensioneres fra lektorstillinger i ny lønramme 34, herved stilles pensionsmæssigt ringere end efter den gældende ordning. Med henblik herpå foreslås det, at egenpension efter § 6, stk. 1, forhøjes med et pensionstillæg på 33 kr. for hvert års pensionsalder.

III. forslag til lov om tjenestemandslønninger m. m. og klassificering af tjenestemandstillinger i staten, folkeskolen og folkekirken.

Af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen, tiltrådt af udvalget:

Til § 5.

1) Stk. 1 affattes således:

„Stk. 1. I hovedstadsområdet og Nordøstsjælland samt i kommuner, der henføres til stedtillæg efter sats a, udgør det årlige stedtillæg følgende beløb:

Års løn i henhold til § 36 kr.	Hovedstadsområdets sats kr.	Nordøstjællands sats kr.	Sats a kr.
16.000	2.400	1.600	800
16.440	2.466	1.644	822
16.892	2.534	1.689	845
17.357	2.604	1.736	868
17.834	2.675	1.783	892
18.324	2.749	1.832	916
18.828	2.824	1.883	941
19.346	2.902	1.935	967
19.878	2.982	1.988	994
20.425	3.064	2.043	1.021
20.986	3.148	2.099	1.049
21.564	3.235	2.156	1.078
22.157	3.235	2.156	1.078
22.766	3.235	2.156	1.078
23.392	3.235	2.156	1.078
24.035	3.235	2.156	1.078
24.696	3.235	2.156	1.078
25.375	3.235	2.156	1.078
26.073	3.235	2.156	1.078
26.790	3.235	2.156	1.078
27.527	3.235	2.156	1.078
28.284	3.235	2.156	1.078
29.062	3.150	2.099	1.050
29.861	3.057	2.037	1.019
30.682	2.957	1.971	985

Dette pensionstillæg, der undergives regulering efter § 27, kommer i betragtning ved fastsættelse af egenpension såvel som ved opgørelse af krav på opsat pension i henhold til lovforslagets §§ 24-26, men medregnes ifølge paragraffens 2. stk. ikke ved fastsættelse af ægtefællepension efter lovforslagets § 12.

Bemærkninger.

Til nr. 1, 3-5, 7-8 og 10-12.

Ved fremsættelsen i folkettinget af forslaget til lov om tjenestemandslønninger m. m. og klassificering af tjenestemandstillinger i staten, folkeskolen og folkekirken blev oplyst, at der var indledt forhandlinger med statstjenestemændenes og lærernes fællesudvalg om konsekvenserne af de lønforbedringer, som på det private arbejdsmarked er indeholdt i mæglingforslaget af 8. marts d. å. Det meddeltes samtidig, at forhandlingsresultatet ville tage form af et ændringsforslag til lønnings- og klassificeringslovforslaget.

Under de nævnte forhandlinger er der opnået enighed om, at lønskalaen i lovforslagets § 2 bør søges forhøjet med knap 2 pct., og at der i konsekvens heraf bør søges gennemført andre ændringer i lovforslaget.

Da mange tjenestemænd kun opnår en beskeden lønfremgang ved henførelsen til den i lovforslagets § 2 indeholdte skala, har man fundet det rimeligt at give disse tjenestemænd øjeblikkelig fordel af den foreslåede forbedring på knap 2 pct. Det foreslås derfor, at indplacering fortsat skal ske i skalaen i forslaget § 2, og at lønnen derefter på alle trin hæves med den nævnte procent.

Det understreges, at den samlede lønfremgang, herunder som følge af den nævnte forhøjelse, pr. 1. juli 1969 ikke kan overstige 3 pct.

Det er aftalt med fællesudvalget, at der ikke skal ske nogen forhøjelse af højere tjenestemandslønninger som følge af den omhandlede overenskomstsmæssige forbedring. Såfremt man for at opnå dette resultat

31.526	2.849	1.899	949
32.393	2.733	1.821	911
33.284	2.609	1.738	869
34.199	2.475	1.649	825
35.139	2.332	1.554	777
36.106	2.180	1.452	726
37.099	2.017	1.344	672
38.119	1.844	1.228	614
39.167	1.660	1.106	553
40.244	1.464	975	487
41.351	1.256	836	418
42.488	1.036	689	345
43.656	802	534	267
44.857	555	369	185
46.091	0	0	0“

ville undlade at forhøje de højere løntrin i lønskalaen, ville man dels bringe selve lønsystemet ud af ligevægt, dels hidføre utilgittede pensionsmæssige forringelser. Der er derfor enighed om at søge alle lønskalaens trin forhøjet med samme procent og neutralisere forhøjelsen for de højere trin gennem nedsættelse af grundbeløbet for visse af de tillæg, der foreslås hjemlet i lovforslagets § 31.

Endvidere bør der som en konsekvens af aftalen med tjenestemandorganisationerne foretages visse ændringer i de i lovforslaget om tjenestemandspension indeholdte satser for tjenestemandspensionernes basisbeløb og beløbsgrænsen for pensionsgivende lønningsindtægt m. v.

For så vidt angår personer, der oppebærer pension eller ventepenge efter reglerne i lønnings- og pensionsloven af 1958, eller hvis pension er hjemlet i bestemmelserne i lov nr. 81 af 21. marts 1959 om pensioner, der er fastsat i henhold til de før 1. april 1958 gældende lønnings- og pensionslove, er det lagt til grund, at sådan pension eller ventepenge i finansåret 1969-70 beregnes efter de hidtil gældende regler, således at pensionen eller ventepengene fra 1. april 1969 ydes med det beløb inkl. dyrtids- og overenskomsttillæg, der blev udbetalt pr. 1. marts 1969. Pension til personer, hvis pensionsrettigheder efter de hidtil gældende pensionsregler måtte blive aktualiseret i tiden efter 1. juli 1969, forudsættes opgjort på tilsvarende måde.

Det er i denne forbindelse aftalt, at de nuværende tjenestemandspensioner i staten, folkeskolen og folkekirken bør søges forhøjet med 2,85 pct. Det forekommer rimeligt, at denne pensionsforbedring får virkning allerede fra 1. april 1969, idet den ikke har sammenhæng med tjenestemandsreformen.

I øvrigt bemærkes, at det er hensigten at tage de heromhandlede pensionistgruppers pensionsmæssige stilling op til overvejelse med henblik på at søge gennemført en nyordning med virkning fra 1. april 1970 af forholdet mellem tjenestemandspensionen og rettighederne efter den sociale pensionslovgivning, herunder adgangen til at oppebære fuld folkepension som en ikke-indkomstreguleret ydelse i tiden efter 1. april 1970.

Det tilføjes, at de omhandlede løn- og pensionsforbedringer indebærer en merud-

2) I stk. 4 ændres „Esbjerg og forstads- kommunerne Brøndum og Guldager“ til: „Esbjerg og forstadskommunen Guldager.“

Til § 31.

3) Stk. 1 affattes således:

„Stk. 1. Til samtlige stillinger i lønrammerne 35-40 ydes et generelt tillæg med følgende grundbeløb:

Lønramme	kr.
35.....	600
36.....	600
37.....	800
38.....	1.300
39.....	1.800
40.....	2.400“

4) I stk. 7, 1. pkt., ændres „2.400 kr.“ til: „2.100 kr.“.

Til § 32.

5) I stk. 1, 1. pkt., ændres „48 pct.“ til: „51 pct.“.

Til § 35.

6) I stk. 2 indføres efter „3. lkl.“: „dog bortset fra togbetjente og vognopsynsmænd ved statsbanerne“.

gift for statskassen på ca. 25 mill. kr. i indeværende finansår, knap 65 mill. kr. i finansåret 1970-71 og ca. 80 mill. kr. i finansåret 1971-72.

Til nr. 2.

Indenrigsministeriet har i bekendtgørelse af 14. april 1969 meddelt, at der ved kgl. resolution er truffet bestemmelse om, at Bryndum (Brøndum) sognekommune fra den 1. april 1969 indlemmes i Esbjerg købstadskommune.

Da det er forudsat, at kommunegrænserne i de af § 5 omfattede områder skal være de ved lovens ikrafttræden fastsatte, vil det tydeliggøre bestemmelsens indhold, såfremt Bryndum ikke er nævnt som en selvstændig kommune.

Til nr. 6.

Togbetjente og vognopsynsmænd har i hidtidig 3. lkl. oppebåret et fast til stillingen knyttet bestillingstillæg på 150 kr. årlig. Da samtlige disse stillinger er foreslået klassificeret i lønramme 5 med henvisning til, at de pågældende oppebærer bestillingstillæg, vil der ikke være grundlag for yderligere at knytte et personligt, ikke-pensionsgivende tillæg på 150 kr. til stillingerne, hvorved bemærkes, at det hidtidige bestillingstillæg vil blive medregnet ved indplaceringen i overensstemmelse med reglen i forslaget § 33, stk 1.

Ny paragraf.

7) Efter § 35 indsættes som ny paragraf:

„§ 00. Efter indplacering efter reglerne i §§ 33-35 fastsættes årslønnen i de i § 2 nævnte lønrammer til følgende beløb i de enkelte lønrammer:

Lønramme	1. løntrin årsløn kr.	2. løntrin årsløn kr.	3. løntrin årsløn kr.	4. løntrin årsløn kr.	5. løntrin årsløn kr.	6. løntrin årsløn kr.
1	16.000	16.440	16.892	17.357	17.834	18.324
2	18.324	18.828	19.346	19.878	20.425	20.986
3	18.828	19.346	19.878	20.425	20.986	21.564
4	19.346	19.878	20.425	20.986	21.564	22.157
5	19.878	20.425	20.986	21.564	22.157	22.766
6	20.986	21.564	22.157	22.766	23.392	
7	21.564	22.157	22.766	23.392	24.035	
8	22.157	22.766	23.392	24.035	24.696	
9	22.766	23.392	24.035	24.696	25.375	
10	23.392	24.035	24.696	25.375	26.073	
11	24.035	24.696	25.375	26.073	26.790	
12	24.696	25.375	26.073	26.790	27.527	
13	25.375	26.073	26.790	27.527	28.284	
14	26.073	26.790	27.527	28.284	29.062	
15	26.790	27.527	28.284	29.062	29.861	
16	27.527	28.284	29.062	29.861	30.682	
17	28.284	29.062	29.861	30.682	31.526	
18	29.062	29.861	30.682	31.526	32.393	
19	29.861	30.682	31.526	32.393	33.284	
20	30.682	32.393	34.199	36.106		
21	31.526	33.284	35.139	37.099		
22	32.393	34.199	36.106	38.119		
23	34.199	36.106	38.119	40.244		
24	35.139	37.099	39.167	41.351		
25	36.106	38.119	40.244	42.488		
26	37.099	39.167	41.351	43.656		
27	38.119	40.244	42.488	44.857		
28	41.351	43.656	46.091			
29	43.656	46.091	48.660			
30	44.857	47.358	49.998			
31	46.091	48.660	51.373			
32	49.998	52.786				
33	54.238					
34	57.262					
35	60.455					
36	65.581					
37	73.098					
38	81.476					
39	88.384					
40	98.515“					

Til § 36.

8) Stk. 1 affattes således:

„*Stk. 1.* Ingen tjenestemand kan ved indplaceringen efter §§ 33-35 samt ved fastsættelsen af årslønnen i henhold til § 00 opnå en lønfremgang på mere end 3 pct. af den senest udbetalte løn inkl. eventuelt bestillingstillæg. Ved beregningen af lønfremgangen medtages eventuelt stedtillæg.“

9) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

„*Stk. 3.* Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen bemyndiges til at nedsætte de i §§ 10-28 samt 31 hjemlede generelle og særlige tillæg samt til at udskyde de i stk. 2 nævnte forhøjelser af den udbetalte løn i det omfang, hvor der efter den 1. april 1970 for varetagelsen af pligter, der følger af tjenestemandsstillingen, samt for sådanne hverv, der må betragtes som led i tjenestemandsstillingen, måtte blive ydet tjenestemænd særligt vederlag, som ikke er fastsat i henhold til §§ 45-47 eller § 55 i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken.“

Til § 37.

10) „§§ 33 og 36“ ændres til: „§§ 33, 00 og 36.“

Til § 39.

11) Efter ordene „§ 33“ indsættes: „samt den i § 00 nævnte fastsættelse af årslønnen“.

Ny paragraf.

12) Efter § 44 indsættes som ny paragraf:

„§ 01. Pensioner og ventepenge i henhold til lønnings- og pensionsloven af 1958 og pensioner efter lov om pensioner, der er fastsat i henhold til de før 1. april 1958 gældende lønnings- og pensionslove, ydes for tiden indtil 31. marts 1970 efter de hidtidige regler.“

Stk. 2. Til de i stk. 1 nævnte pensioner og ventepenge ydes med virkning fra 1. april 1969 et tillæg på 2,85 pct. af pensionen eller ventepengene, forhøjet med det pr. 1. april 1963 gældende dyrtidstillæg og det pr. 31. marts 1969 gældende overenskomsttillæg.

Stk. 3. De i stk. 1 nævnte pensioner og ventepenge dyrtidsreguleres efter reglerne i lønnings- og pensionslovens § 89, jfr. § 87, dog således at det i stk. 2 nævnte tillæg medregnes ved reguleringen.“

Til nr. 9.

Da det ikke kan udelukkes, at nogle tjenestemænd også efter den 1. april 1970 vil have en specielt hjemlet ret til særligt vederlag for arbejde, der kan udføres som tjenstligt arbejde, samtidig med at de ville have ret til den for deres tjenestemandsstilling fastsatte løn i overensstemmelse med bestemmelserne i forslaget til ny lønnings- og klassificeringslov, foreslås det, at der tilvejebringes hjemmel for i sådanne tilfælde at reducere tjenestemandslønnen, så længe det særlige vederlag oppebæres.

Bet. o. lovf. om statens tjenestemænd m. m.

V. forslag til lov om folkekirkens lønningsvæsen.**Bemærkninger.**Af et *mindretal* (Morten Lange):

Til § 1.

1) I stk. 1, nr. 4, ændres „60 pct.“ til: „10 pct.“

Til nr. 1.

Refusionerne vil herefter være af en størrelse, der dækker præsternes verdslige funktioner, medens de øvrige lønudgifter må dækkes af kirkeskatten.

Af *kirkeministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 17.

2) I stk. 3 ændres ordet „decision“ til: „godkendelse“.

Til nr. 2.

Ændringen er af redaktionel karakter.

Adam Møller,
næstformand.**Langkilde.****Juul-Madsen.****Knud Østergaard.****Henry Christensen.****Enggaard,**
formand.**Jens Frandsen.****Erik Hansen (Ålborg amt).****Bilgrav-Nielsen.****Svend Haugaard.****Ivar Nørgaard.****Jørgen Peder Hansen.****Lysholt Hansen.****Thomas Have.****Egon Jensen.****Axel Ivan Pedersen.****Morten Lange.**

Bilag I.

MINISTERIET FOR STATENS LØNNINGS- OG PENSIONS-VÆSEN

Den 3. juni 1969.

A. Sysselmændenes klassificering.

Den gældende klassificering af sysselmændene på Færøerne i henholdsvis 12., 16. og 18. lkl. var baseret på de ensartede opgaver, der var pålagt de pågældende, sammenholdt med den betydelige forskel i arbejdsbyrder og ansvar, der fulgte af forskellene i indbyggerantal i de respektive sysler.

Af det fra justitsministeriet til lønnings- og pensionsministeriet fremsendte materiale, der har dannet grundlag for sysselmændenes klassificering, fremgik, at der i årene 1965-66 blev ført en del interne forhandlinger mellem justitsministeriet og de på Færøerne implicerede parter vedrørende en mere ensartet klassificering af sysselmændene, men at justitsministeriet var og fortsat er af den formening, at den betydelige forskel med hensyn til arbejde og ansvar, der består mellem de største og de mindste sysselmandsstillinger, bør have lønmæssige konsekvenser, ligesom hensyn også burde tages til den for de færøske polititjenestemænd gældende normering.

I forarbejderne til tjenestemandskommissionens klassificeringsudkast klassificeredes — i overensstemmelse med justitsministeriets ønske — sysselmanden i 12. lkl. og de 4 sysselmand i 16. lkl. noget højere end de fra disse lønningsklasser indplacerede politiassistenter af henholdsvis 2. og 1. grad.

I det foreliggende lovforslag er sysselmændene klassificeret i overensstemmelse hermed, hvorimod politikorpset — herunder de forannævnte politiassistenter af 2. og 1. grad på Færøerne — under hensyn til justitsministeriets stærke ønsker har fået en betydelig gunstigere klassificering. Det bør dog nævnes, at det eneste sted, hvor der

sammen med en sysselmand fungerer en politiassistent, er de pågældende klassificeret i henholdsvis lønramme 22 og lønramme 17 (Klaksvig). Endvidere bør nævnes, at der ikke er knyttet nogen polititjenestemand til den lavest placerede sysselmand.

Justitsministeriet har over for lønnings- og pensionsministeriet tilkendegivet, at man ikke fandt, at det ved udarbejdelsen af forslaget til ny klassificering af tjenestemandstillingerne var rigtigt at foreslå ændringer for så vidt angik sysselmændene, og at man må fastholde opdelingen i 3 lønrammer under hensyn til den betydelige forskel i ansvar og arbejdsmængde i de forskellige sysler. Begrundelsen for justitsministeriets indstilling er følgende:

- 1) En ikke uvæsentlig del af sysselmændenes arbejdsområde har været oppebørselsforretninger for landsstyret. Disse forretninger er under afvikling og er i Nordøernes, Østerø og Suderø nordre syssel nu overgået til landsstyreorganer.
- 2) Der verserer for tiden sager om sammenlægning af de to sysler på Suderø i forbindelse med ledighed i Suderø søndre syssel og om deling af det største syssel, Østerø syssel, således at Skålefjordsområdet bliver et selvstændigt syssel.
- 3) Endelig er der af politiforbundet rejst sag om nedlæggelse af sysselmandsstillingerne, subsidiært blot overførsel af de under politiet hørende forretninger til polititjenestemænd.

B. Sysselmændenes biindtægter.

Justitsministeriet har ikke været i besiddelse af oplysninger om biindtægter, men på den givne foranledning har justitsministeriet fra politimesteren på Færøerne fremskaffet følgende oplysninger:

Statslige hverv.

- 1) Honorar for registrering af offentlige boer. Indtægten er højst ca. 200 kr. om året.
- 2) Honorar pr. sag for medvirken i invalidepensionssager. Højst ca. 200 kr. om året.

Andre hverv, herunder for landsstyret.

- 1) I de 4 sysler, hvor Gjaldstovan (amtstuen) ikke har filial, 1.200 kr. årlig for toldeftersyn.
- 2) I de 3 af disse sysler (Strømø, Vågø, Suderø søndre syssel) 600 kr. årlig, i det 4. (Sandø syssel) 200 kr. årlig for kontrol med valutagebyret.
- 3) Arbejdsvederlag for grinderegnskab. Højst 300-400 kr. årlig.

- 4) Gebyr som månstringsbestyrer. Skiftende takster op til et par tusinde kr. årlig i de store sysler. Intet af betydning i Sandø syssel. Betales af rederne.
- 5) Incassosalær af ulykkesforsikringspræmier:

Nordøerne	4.165 kr. årlig
Suderø søndre	1.598 - —
Østerø	1.181 - —
Suderø nordre	968 - —
Strømø	266 - —
Vågø	139 - —
Sandø	240 ø. —

Det er tilføjet, at biindtægterne nogle steder deles med kontorpersonalet.

Bilag 2.

Lønningskommissionens forslag til statens nye stedtillægsordning kan forenkles til 3 lønzoner uden yderligere udgifter for staten.

EINAR HOLLMANN

København, den 23. maj 1969.

Jeg tror, at alle kan være enige om, at den gamle stedtillægsordning, der byggede på en klassificering af de enkelte kommuner, beregnet på grundlag af indhentede oplysninger om leveomkostninger, fødevarerpriser, husleje og skatter, er tiden og udviklingen løbet fra, idet fødevarerpriser og udgiften til skatter ikke giver større udsving fra kommune til kommune. Derfor burde man finde frem til et andet vurderingsgrundlag.

Imidlertid har man i lønningskommissionen fundet ud af, at man ved fastsættelse af stedtillæggene som grundlag kunne benytte lønniveauet i de enkelte landsdele, og denne tanke har da også vundet almindelig tilslutning som det instrument, der bedst kunne begrunde en løndifferentiering.

Jeg synes derfor, at det forslag, som lønningskommissionen har fremsat, og som bygger på en ny stedtillægsordning for tre områder, hvor lønniveauet har været det afgørende ved fastsættelse af stedtillægs-satserne, har været noget i den rigtige retning, men det virker helt forkert at bevare den gamle stedtillægsordning udregnet på baggrund af de gamle principper.

Jeg synes derfor ikke, at man kan afslutte en lønrevision, uden at man virkelig søger at løse hele problemet på den mest hensigtsmæssige måde.

Det er en kendsgerning, at der i ordningen findes en række urimeligheder. Lad mig blot nævne et par eksempler:

Korsør by, der bliver klassificeret til den nye stedtillægs-sats a, 1.375 kr. årlig, er for så vidt forståeligt, men i forstadskommunen Tårnby, der ligger 4-5 km fra Korsør, har tjenestemændene intet stedtillæg, selv om der har været en stor udvikling i området. — I Vemmeløv kommune, der ligger ca. 10 km fra Korsør, har tjenestemændene 240 kr. årlig i stedtillæg.

Noget tilsvarende kan man finde mange

andre steder, blandt andet i Roskildeområdet, hvor mange forstadskommuner er næsten sammenbygget med Roskilde.

Derfor er tiden og udviklingen løbet fra denne stedtillægsordning.

Skal man imidlertid bevare stedtillægsordningen, må den være opbygget mere logisk og retfærdigt. Det er min opfattelse, at staten aldrig har haft så gode muligheder for at forenkle hele stedtillægsordningen som på nuværende tidspunkt, hvor der er opnået enighed om, at de lønforhøjelser, som tjenestemændene skal have, aftrappes over tre perioder: pr. 1. juli 1969, 1. april 1970 og 1. oktober 1970, og denne meget gunstige lejlighed til rent lønteknisk at forenkle systemet må ikke forpasses.

Selv om det er tanken i den kommende tid at indhente yderligere oplysninger til vurdering af hele problemet, må det være meningen, at man vil tilstræbe en forenkling og dermed en nedsættelse af antallet af stedtillægsområder, som tidligere var 5 og nu er forøget til 8.

I tjenestemandskommissionens 1. betænkning findes en skematisk opstilling over indeks for leveomkostninger og lønindeks udregnet på grundlag af oplysninger indsamlet af Danmarks Statistik, og jeg bringer nogle eksempler:

	Indeks for leveomkostn. kr.	Lønindeks, ikke-fagl. kr.	Lønindeks, faglærte kr.	Stedtillæg, sats kr.
København	100,0	100,0	100,0	H 4.126
Roskilde ..	101,5	101,9	92,9	NØS 2.750
Korsør	97,3	96,6	84,6	A 1.375
Århus	94,5	86,4	89,1	A 1.375
Odense	95,4	85,7	89,3	A 1.375
Esbjerg ...	94,1	85,8	82,7	A 1.375
Ålborg	93,3	83,6	87,0	B 924

Umiddelbart skulle man mene, at Roskilde burde henføres til hovedstadsområdet, idet indekstallene ligger meget nær Københavns. Endvidere fremgår det af indekstallene, at der faktisk ingen forskel er mellem Århus, Odense, Esbjerg og Ålborg, og derfor forstår jeg godt, at tjenestemændene i Stor-Ålborg området har protesteret imod, at de ikke er blevet henført til den nye stedtillægssats A.

Hvis man derudover vil prøve at analysere stedtillægsordningens virkninger, vil man opdage, at der findes mange områder, der på samme måde som Ålborg føler, at de har fået en forkert placering.

Derfor er det min opfattelse, at hele problemet må løses nu. Jeg har derfor udarbejdet et konkret forslag, der bygger på tre lønzoner: H hovedstadsområdet — NØS Nordøstsjælland — A de nye områder, der henføres til sats A plus alle de kommuner med forstæder, som efter den gamle stedtillægsordning var henført til sats b.

Forslaget betyder altså, at stedtillægssatserne b, c, d og e bortfalder.

Som bilag vedlægges et udkast til ny stedtillægsordning, hvor beregningen sker efter de enkelte løntrin, idet jeg har reduceret de af lønningskommissionen opstillede stedtillægssatser med det alderstillæg, der er gældende på slutløn i hver lønramme. Der skal derfor bygges et nyt løntrin på hver lønramme som følge af, at stedtillæggene er reducerede med et løntrin inden for de lønrammer, der er omfattet af stedtillægssaftrapningen, men lønmæssigt bliver resultatet det samme.

Når de enkelte tjenestemænd skal indplaceres i de nye lønrammer, skal de, som det fremgår af lovforslaget, indplaceres på den nærmest højere liggende nettoløn. Derudover skal de nye stedtillæg lægges til.

Mit forslag bygger på det samme princip, at tjenestemændene skal indplaceres på det løntrin, der er nærmest højere, og som kompensation for, at stedtillæggene er reducerede, skal der ydes dem det næste løntrin plus stedtillæg i de områder, hvor dette bliver gældende.

Stort set vil det give tjenestemændene den samme lønplacering i den nye lønordning som efter lovforslaget.

Selv om mit forslag vil give tjenestemændene, der hidtil har været placeret i den gamle stedtillægssats c, d og e, noget mere end efter lovforslaget, vil man være i stand til at beregne denne lidt større lønudgift for staten, og denne merudgift kan modregnes i de lønstigninger, som tjenestemændene vil få pr. 1. april 1970, idet der ved afslutningen af de seneste forhandlinger mellem ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og de forhandlingsberettigede organisationer er enighed om, at der pr. 1. april 1970 kan ske forhøjelser af tjenestemandslønningerne på baggrund af de lønforhøjelser, der sker på det private arbejdsmarked som følge af resultatet af overenskomstforhandlingerne.

Som det fremgår af mit forslag, vil dette betyde en værdifuld forenkling af hele stedtillægsordningen, og rent administrativt vil det fremover spare staten for væsentlige beløb.

Einar Hollmann,
forretningsfører i HK.

Til lønningsudvalget.

Underbilag til bilag 2.

HANDELS- OG KONTORFUNKTIONÆRERNES
FORBUND I DANMARK

Forslag til ændringer i § 5 i udkast til ny tjenestemandslov.

I hovedstadsområdet og Nordøstsjælland samt i kommuner, der henføres til stedtillæg efter sats a, udgør det årlige stedtillæg følgende bruttobeløb (grundbeløb + 30 pct. dyrtidstillæg):

Løntrin	Hovedstads- områd. sats kr.	Nordøstsj. sats kr.	Sats a kr.
1.	2.500	1.480	459
2.	2.570	1.520	473
3.	2.638	1.562	484
4.	2.711	1.603	497
5.	2.787	1.650	512
6.	2.864	1.695	526
7.	2.942	1.742	541
8.	3.022	1.788	554
9.	3.105	1.838	569
10.	3.191	1.889	586
11.	3.279	1.940	603
12.-22.	3.369	1.993	618
23.	2.995	1.657	318
24.	2.848	1.549	250
25.	2.692	1.436	179
26.	2.525	1.315	105
27.	2.346	1.185	0
28.	2.155	1.047	
29.	1.954	903	
30.	1.738	748	
31.	1.510	585	
32.	1.268	411	
33.	1.012	228	
34.	738	0	
35.	451		
36.	147		
37.	0		

Stk. 2. Til hovedstadsområdets sats henføres København, Frederiksberg og Gentofte samt Ballerup-Måløv, Birkerød, Brøndby-vester-Brøndbyøster, Dragør, Gladsaxe, Farum, Glostrup, Herlev, Herstedvester-Herstedøster, Hvidovre, Høje-Tåstrup, Hørsholm, Lyngby-Tårnbæk, Rødovre, Store Magleby, Søllerød, Tårnby, Vallensbæk og Værløse.

Stk. 3. Til Nordøstsjællands sats henføres fra Frederiksborg amt (bortset fra Hornsherred) og fra Københavns amt samtlige kommuner, der ikke er henført til hovedstadens sats, og fra Roskilde amtsrådsreds: Roskilde og Køge købstadkommuner samt følgende sognekommuner: Greve-Kildebrønde, Havdrup-Solrød, Himmelev, Hvedstrup-Fløng, Højelse, Jersie-Skensved, Jyllinge-Gundsømagle, Karlslunde-Karlstrup, Reerslev-Vindinge, Tune, Ølsemagle og Ågerup-Kirkerup.

Stk. 4. Til sats a henføres følgende:

Esbjerg og forstadskommunerne Brøndum og Guldager,
Fredericia og forstadskommunen Erritsø,
Herning,
Korsør,
Odense og forstadskommunerne Allesø, Næsbyhovedbroby, Dalum, Pårup og Sanderum,
Århus og forstadskommunerne Brabrand-Årslev, Hasle, Holme-Tranbjerg, Vejlbjerg, Risskov, Viby og Åby
samt alle kommuner med forstæder, der hidtil har været klassificeret under stedtillægssats b.

Bilag 3.

Lønnings- og pensionsministerens kommentarer af 3. juni 1969 til bilag 2.

Forretningsfører Hollmann tilsigter med sit forslag en meget ønskelig forenkling af den stedtillægsordning, som indeholdes i §§ 5 og 6 i lovforslaget om tjenestemandslønninger m. m. og klassificering af tjenestemandstillinger i staten, folkeskolen og folkekirken, idet antallet af områder med forskellig stedtillægsklassificering reduceres fra de foreslåede otte til fire.

Det anføres i tjenestemandskommissionens betænkning, at der til ugunst for statens rekrutteringsmuligheder i hovedstadsområdet, det nordøstlige Sjælland samt nogle større provinsbyer er sket en forskydning i lønningerne på det private arbejdsmarked. Kommissionen stiller derfor forslag om en opretning af denne skævhed gennem en forbedring af stedtillægsordningen i de nævnte områder, således at statens rekrutteringsmuligheder øges.

Det er mig bekendt, at der under kommissionsarbejdet er overvejet en række muligheder med henblik på en samtidig forenkling af stedtillægsordningen. Det fremgår imidlertid af betænkningen, at kommissionen ikke i det foreliggende materiale har fundet det fornødne grundlag for en dybtgående revision, hvorfor man anså det for mest rimeligt at opretholde den nuværende ordning uden for hovedstadsområdet, Nordøstsjælland og visse større provinsbyer.

Det hedder videre i betænkningen:

„På blot noget længere sigt må det imidlertid anses for utilfredsstillende, at to forskelligt opbyggede stedtillægssystemer finder samtidig anvendelse. Kommissionen lægger derfor stor vægt på, at den prisgeografiske undersøgelse, som Danmarks Statistik forbereder på kommissionens initiativ, gennemføres så hurtigt som muligt. Det henstilles samtidig, at der snarest søges tilvejebragt et egnet lønstatistisk materiale, som kan indgå i en samlet revision af stedtillægsordningen.“

Regeringen har kunnet tilslutte sig disse synspunkter og har foruden som nævnt at iværksætte den nævnte prisgeografiske undersøgelse også taget skridt til at sikre tilvejebringelse af en byvis lønstatistik med henblik på den hurtigst mulige og dybtgående revision af ordningen.

Forretningsfører Hollmanns forslag indebærer kort udtrykt, at alle lønninger, for hvilke stedtillægsordningen er af betydning, forhøjes med et løntrin mod (1) reduktion af stedtillægget for hovedstadsområdet, Nordøstsjælland og den nye sats a, (2) oprykning af alle byer m. v., der har stedtillæg efter sats b, til den nye sats a samt (3) afskaffelse af stedtillæg efter satserne c, d og e.

Om forslaget bemærkes:

(a) Tjenestemandskommissionen fandt ikke, at der for landet som helhed, for så vidt angår de talstærke tjenestemandsgupper, var grund til ændring af lønniveauet. Det må derfor forekomme betænkeligt, at forretningsfører Hollmanns forslag for disse grupper vedkommende indebærer en i øvrigt ret uensartet forhøjelse af lønniveauet på op til $2\frac{3}{4}$ pct.; den sidstnævnte forhøjelse tilfalder tjenestemænd i de områder, som i dag ikke er henført til stedtillægsklasserne.

Lovforslagets stedtillægssatser udgør for de første 12 trin i lønskalaen følgende procent af skalalønnen: for hovedstadsområdet 15 pct., for Nordøstsjælland 10 pct. og for ny sats a 5 pct. Disse procentsatser, der af tjenestemandskommissionen blev anset for at være mindre, end man ville nå til ved en indgående undersøgelse, reduceres med $2\frac{3}{4}$ pct. til ca. $12\frac{1}{4}$ pct., $7\frac{1}{4}$ pct. og $2\frac{1}{4}$ pct.

(b) Forretningsfører Hollmanns forslag indebærer på den ene side, at der sker oprykning fra nuværende stedtillægssats b til den nye sats a af byer m. v., som efter

de forestående pris- og løngeografiske undersøgelser måske ikke bør oppebære noget større stedtillæg, mens på den anden side alle byer m. v., der i dag er henført til satsene c, d og e, slettes af stedtillægsklasserne, uagtet nogle af dem efter de omhandlede undersøgelser muligvis bør tillægges et højere stedtillæg. I denne henseende kan forslaget således siges at være en mindre ønskelig foregriben af undersøgelsens resultat.

(c) Forretningsfører Hollmanns forslag indebærer som nævnt, at der som led i forenklingen af stedtillægsordningen sker forhøjelse af lønrammen med et løntrin for de tjenestemandsgupper, for hvilke stedtillægsordningen er af betydning. Der opstår herved et kompliceret lønteknisk problem, idet afstanden mellem de lønrammer, der har interesse i denne forbindelse, netop er et løntrin. Forslaget synes derfor at måtte få den utilsigtede virkning, at den sidste

lønramme, der forhøjes med et løntrin, bliver identisk med den laveste lønramme, som ikke forhøjes.

Et sammenfald af to lønrammer indebærer en så væsentlig ændring i klassificeringen, at den næppe vil være acceptabel som led i en ændret stedtillægsordning.

(d) Merudgiften ved forslaget kan — når bortses fra bestemmelsen i forslagets § 38 om begrænsning af lønfremgangen pr. 1. juli 1969 til 3 pct. af den hidtil oppebårne løn — på lønsiden anslås at være af størrelsesordenen 20-25 mill. kr. Det må være et spørgsmål, om de forhandlingsberettigede centralorganisationer, som det forudsættes af forretningsføreren, vil være villige til at lade denne merudgift modregne i lønjusteringen pr. 1. april 1970, som må påregnes at ville blive af moderat størrelse. — Hertil kommer, når forslagets virkninger er udtømt, en merudgift på pensionsiden af størrelsesordenen 10 mill. kr.